

Man gik derefter til:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2901, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 257).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Axel Ivan Pedersen): Når indfødsretsudvalget allerede ugen efter, at lovforslaget har været til første behandling her i tinget, har kunnet afgive betænkning og sammen med indenrigsministeren stille ændringsforslag om optagelse af yderligere et betydeligt antal ansøgere, er grunden hertil den, at indfødsretsudvalget i forretningsordenen er blevet placeret blandt de stående udvalg. Som sådant har udvalget udnyttet de muligheder og fordele, der ligger i at kunne behandle ansøgninger i den rækkefølge, hvori de fremkommer til ministeriet, og man løber ikke nogen risiko for at skulle afslutte arbejdet i bevidstheden om, at der ligger ubehandlede sager tilbage; tværtimod, den dag, udvalget afgiver betænkning, er der gjort rent bord.

Resultatet af udvalgets arbejde i vinter er nedfældet i betænkningen, som jeg henviser til, idet jeg kan tilføje, at udvalget i møderne efter nytår ud over de godkendte ansøgninger har måttet give afslag til 6 ansøgere.

Idet jeg takker den højtærede indenrigsminister og ministeriets embedsmænd for behageligt samarbejde, indstiller jeg på udvalgets vegne lovforslaget og det stillede ændringsforslag til vedtagelse.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Jeg takker udvalget for den enstemmige indstilling om dette lovforslags gennemførelse.

Hvis man sammenligner det foreliggende lovforslag med den indfødsretslov, som blev

vedtaget i december måned i fjor, vil man se, at der på dette lovforslag kun er optaget halvt så mange personer som på den foregående indfødsretslov. Dette er på ingen måde udtryk for, at antallet af personer, der søger dansk indfødsret, er faldende, men skyldes udelukkende, at udvalget og jeg har anset det for rettest ikke at lade den forestående afbrydelse i folketingets arbejde få konsekvenser for de personer, hvis indfødsretssager på nuværende tidspunkt er færdigbehandlet.

Som udvalgets ærede ordfører oplyste, har udvalget arbejdet med de foreliggende sager lige siden nytår, og jeg vil benytte lejligheden til at takke udvalget for det meget betydelige og grundige arbejde, der er udført, ligesom jeg vil udtrykke min glæde over det samarbejde med udvalget, som ministeriets embedsmænd og jeg har haft.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og §§ 1-5, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Arnth-Jensen): Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Derpå fulgte:

Første behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1957-58.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1749, fremsættelsen i tidenden sp. 3004).

Første næstformand (Arnth-Jensen): Sammen med denne sag foretages de på dagsordenen under punkterne 7-9 opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om børnetilskud.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1529, fremsættelsen i tidenden sp. 3004).

Første behandling af forslag til lov om lempelse af beskatningen af merindtægt for skatteåret 1958-59.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1535, fremsættelsen i tidenden sp. 3004).

Første behandling af forslag til lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. og pristasreguleret aldersopsparing.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1739, fremsættelsen i tidenden sp. 3004).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans Knudsen: Selv om det forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten for 1957-58, der her foreligger, ikke afviger ret meget fra den udskrivningslov, som gælder i år, er der dog i lovforslaget visse lempelser i beskatningen

Der er først og fremmest lempelser i indkomstbeskatningen for alle skattepligtige indkomster under 6 000 kr. Det er naturligvis ikke store lettelser, fordi beskatningen af disse indkomster i forvejen andrager små beløb, men det er da nedsættelser på indtil 20 kr. for forsørgere og indtil 30 kr. for ikke-forsørgere. Disse nedsættelser er den skattemæssige konsekvens af den 1 pct.s afgift til folkepensionen, som bliver pålagt alle skattepligtige indkomster fra 4 000 kr. og opefter for forsørgere og fra 2 500 kr. og opefter for ikke-forsørgere. Hvis vi ikke ændrede beskatningsskalaen på disse små indkomster — og beskatningsskalaen begynder for forsørgere netop ved de 4 000 kr. — ville en sådan indtægt komme til at betale 40 kr. til folkepensionen og 20 kr. i statsskat, og en indtægtsforøgelse fra 3 900 kr. op til de 4 000 kr. ville blive beskattet med 60 kr., altså en skærpelse af den beskatning af indkomststigninger, som vi har forsøgt at lette — i hvert fald i nogen måde — i den sidste tid. Jeg er derfor helt enig med den højtærede finansminister i, at vi nu i udskrivningsloven må foretage lempelser for skattepligtige indtæg-

ter på op til de 6 000 kr., først og fremmest vel af rent tekniske grunde. Selv om det er småbeløb, der lempes med, giver de dog tilsammen en lettelse på 8 mill. kr.

Disse 8 mill. kr. er for øvrigt ikke den eneste lempelse i beskatningen for det kommende skatteår. Vi har tidligere gennemført lettelser for indkomststigninger, der jo reduceres med 30 pct. ved beregningen af statsskat. Hvor meget denne lempelse vil betyde i mindre skat i forhold til skatten efter de nugældende regler for 1956-57, vil naturligvis afhænge af, hvor meget indkomsterne er steget i forhold til forrige år. Kan der på nuværende tidspunkt siges noget om, hvor meget disse indkomststigninger andrager? Jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om man ikke allerede nu — gennem stikprøver f. eks. — har fået visse vejledende oplysninger om, hvor mange af skatteyderne der har haft indkomststigninger i det forløbne år, så at man i hvert fald, selv om det bliver på et løseligt grundlag, kunne anslå, hvor meget denne 30 pct.s regel vil betyde i skattelettelser for det skatteår, der nu begynder. Jeg er i hvert fald overbevist om, at det vil dreje sig om adskillige gange de 8 mill. kr.

Til disse lettelser — jeg sammenligner stadig væk med de regler, der er gældende for indeværende skatteår — kommer så de lettelser i formuebeskatningen, som det foreliggende forslag for det kommende år også indeholder. Disse lettelser består i, at bundgrænsen for påligning af formueskat sættes op fra de nuværende 30 000 kr. til 50 000 kr. Det vil betyde 110 kr. mindre i formueskat af en formue på 50 000 kr., og det er naturligt, at denne lettelse må formindskes opefter. Ved 100 000 kr. bliver formueskatten efter forslaget uforandret 510 kr. Disse lettelser i formueskatten er anslået til ca. 12 mill. kr. Tilsammen er det altså lettelser på 20 mill. kr. foruden lettelserne i beskatningen af indkomststigningerne. Set i forhold til den samlede skatteudskrivning er disse lettelser meget be-

[Hans Knudsen.]

skedne, men til gengæld falder de på de indkomster, som har en meget lille skatteevne.

Lempelserne i formuebeskatningen for de små formuer som går ud på, at bundgrænsen skal forhøjes fra 30 000 kr. til 50 000 kr., må ses på baggrund af virkningen af den ny 11. vurdering af fast ejendom, der blev foretaget 1. september. Under de forhandlinger, vi på baggrund af denne vurdering havde om ejendomsbeskatningen, var der vist et enstemmigt ønske til finansministeren om, at den højere vurdering af enfamilieshuse ikke burde få den virkning, at små formuer, som hidtil har ligget under den skattefri grænse på 30 000 kr., som følge af den ny vurdering skulle blive formueskattepligtige. Det var i hvert fald mit partis indstilling. Jeg tror, at den foreslåede forhøjelse af den skattefri grænse til 50 000 kr. fuldt ud dækker stigningen i vurderingen, og derfor kan vi tiltræde, både at grænsen forhøjes som foreslået, og at der sker en udjævning op til de 100 000 kr. Denne lettelse i beskatningen af de små formuer vil sikkert også kunne virke som en opfordring til at spare, selv om jeg ikke tror, man skal lægge alt for megen vægt herpå. Formueskattelettelsen for de små formuer kommer i øvrigt også som et supplement til den lettelse i indkomst- og formueskatten, som vi gennemførte i fjor for folk med indkomster under 8 000 kr.

Bortset fra disse mindre lettelser, jeg her har nævnt, er skatteudskrivningen for det kommende år efter lovforslaget holdt på tilsvarende niveau som i år. Jeg tror, det er rigtigt, og jeg tror, det er en rigtig vurdering af den økonomiske situation. En finansminister kunne måske nok både på baggrund af det overskud på ca. 425 mill. kr., som indeværende års overskud kan forventes at blive, og vel også med en smule skelen til det valg, der skal komme, være fristet til at komme med en udskrivningslov, som gav helt anderledes lettelser til indkomstskatteyderne. Jeg vil gerne udtale min anerkendelse af, at dette ikke er sket. Efter min mening er tiden nok inde til en bedre fordeling af skatterne — således som vi diskuterede det i forrige uge — men den er ikke inde til at formindske statens indkomster. Både af hensyn til vor valuta-

situation og af hensyn til de investeringsopgaver, der venter staten, er jeg altså enig med den højtærede finansminister i, at vi for det kommende år bør fastholde en stort set uforandret skatteudskrivning. Jeg håber, at den samme ansvarsfølelse må være til stede hos de øvrige partier og deres ordførere.

Med hensyn til sparebeviserne er det jo sådan, at hele denne ordning hænger nøje sammen med beskatningen, og derfor er det naturligt, at dette problem klares sammen med udskrivningsloven. Loven om sparebeviser blev i marts 1955 vedtaget for to år, og disse to år udløber nu den 1. april. Sparebeviserne blev givet som dækning for forøgede afgifter, bl. a. på beklædning — en ordning, der også var 2-årig, men som senere er forlænget. Nødvendigheden af at forlænge afgiftsordningen har der jo stort set været enighed om; det var en forbrugsbegrænsende foranstaltning, som uden al tvivl har gjort sin virkning, og som vi afgjort endnu ikke kan give slip på. Når vi samtidig med at indføre disse afgifter udstedte sparebeviser for et tilsvarende beløb, var begrundelsen den, at afgifterne skulle begrænse forbruget uden samtidig at forøge statskassens indtægter. Vi står faktisk over for den samme opgave i dag. Vi har forlænget gyldigheden af afgifterne, men befolkningen skal have dækning for disse afgifter, uden at denne dækning indgår i befolkningens samlede forbrug.

Nu kan man naturligvis indtage det standpunkt, at der ikke skal gives dækning, men at afgifterne skal indgå i statens kapitalformue. Den udvej tror jeg dog af flere grunde ikke er farbar. Den ville medføre, at pristallet steg, fordi afgifterne indgår i pristalsberegningen. I den offentlige debat har jeg set den tanke fremsat, at man jo blot kunne vedtage, at afgifterne skulle holdes uden for pristallet, men det er efter min mening faktisk det eneste, folketinget af anstændighedsgrunde er afskåret fra. Man kan ikke i det ene år ved lov fastlægge de faglige overenskomster for 2 år på basis af en pristalsregulering, som man så det næste år ved en anden lov forringer. De omhandlede afgifter indgår i pristalsberegningen, og det må de naturligvis fortsat gøre; derom bør der efter min mening ikke herske nogen tvivl. At unnlade dette ville

[Hans Knudsen.]

være en uret ikke alene imod de mennesker, der er overenskomstmæssigt lønnet, men også mod tjenestemændene. Når alt dette er taget i betragtning, kommer i hvert fald jeg til den opfattelse, at sparebeviserne alligevel er den bedste ordning.

Ved sparebeviserne får befolkningen dækning for afgifterne, og pristallet holdes samtidig i ro. Kan vi i det hele taget finde nogen anden ordning, der løser opgaven lige så godt? Sparebeviserne er ganske vist gjort upopulære hos en del af befolkningen, bl. a. fordi visse dele af pressen har søgt at skabe den myte, at man ikke skulle kunne regne med, at sparebeviserne blev indløst. Jeg ser i lovforslaget, at den højtæredede finansminister nu vil begynde udbetalingen af sparebevisbeløbene til alle, der er fyldt 70 år. Mon der ikke netop deri ligger et bevis for, at pengene kan ventes udbetalt til den tid, der er angivet? Jeg kan ikke se rettere, end at den opsparing, der finder sted gennem sparebeviserne, er lige så god som enhver anden form for opsparing.

En ting står fast: vi kan ikke slippe de pågældende afgifter i dag, vi kan heller ikke give befolkningen dækning gennem skattelettelser, der vil indgå i forbruget. Hvilken form for dækning er der så mulighed for at yde? Jeg har ikke noget imod at drøfte en anden og bedre udvej, hvis en sådan kan anvises. Det er muligt, at sparebeviserne i stedet skulle have været en sparekassebog, lydende på sparerens eget navn og udstedt i en hvilken som helst bank eller sparekasse, blot med den klausul, at beløbet skulle være spærret så og så længe, og at de pågældende pengeinstitutter skulle lade binde et tilsvarende beløb. Jeg kan bare ikke se andet, end at en sådan ordning ville bygge på den mærkelige opfattelse, at der var mere tiltro til en bank- eller sparekassegaranti end til statens garanti. Jeg går imidlertid ud fra, at det er ordninger i den retning, man i de kommende dage ønsker at forhandle om og undersøge nærmere, og det skal vi fra vor side gerne være med til, hvis det, som nogle mener, skulle være muligt at finde frem til en anden løsning end den af den højtæredede finansminister foreslåede. Jeg tror dog ikke, det bliver en let opgave. Ved sparebeviserne er der sikret folk, at de får pengene igen, og

nu er der jo foreslået en bestemmelse, hvorefter de ældre får dem igen ved det fyldte 70. år. Jeg forstår ikke, at de partier, der har været med til at gennemføre to bundne opsparinger, kan have så mange indvendinger imod den her foreslåede ordning.

Det særlige lovforslag om beskatningen af renteforsikringer m. v. skal jeg ikke sige ret mange ord om. Det er jo blot en koordinering af de hidtidige bestemmelser om renteforsikringer og de nye bestemmelser om pristalsreguleret alderdomsforsikring og alderdomsopsparing, der blev gennemført sammen med folkepensioneringsordningen. Der kan ikke være større skattemæssige konsekvenser i, at man nu generelt undlader at beskatte bonus, så længe denne ikke kommer til udbetaling. Dette forslag kan jeg derfor også tiltræde.

Lovforslaget om fradrag for merindkomst ved beregning af statsskat ligger helt på linje med de bestemmelser, vi allerede har gennemført for det kommende skatteår. Ved nærværende forslag forlænges blot ordningen, så den kommer til at gælde også for det næste skatteår, 1958-59, altså for den merindkomst, der kan opnås i indeværende kalenderår. Dette forslag kunne godt vente til gennemførelsen af ligningsloven næste efterår, men jeg er helt enig i, at loven vil få større virkning, når skatteyderne allerede nu får klar besked om, at ordningen forlænges. Det må vist også være en given ting, at denne ordning med hensyn til merindkomsterne fremdeles skal bestå, i hvert fald indtil vi kan blive enige om noget, som er endnu bedre for de mennesker, der forøger deres indkomst.

For børnetilskuddenes vedkommende indeholder det herom foreliggende regeringsforslag stort set en uforandret forlængelse af tilskuddenes størrelse, men der er en enkelt principiel ændring i reglerne for beregningen, idet grundlaget for tilskuddene, der hidtil har været de skattepligtige indkomster, nu skal ændres til det, man kalder skala-indkomsterne; det vil sige, at der før tilskuddenes beregning skal fradrages i indkomsterne: børnefradrag, hustrufradrag, fradrag for merindkomster og vel også nedslag efter ligningslovens § 5, altså nedslaget for rentenydere og 65-årige. Dette nye princip kan jeg kun udtale tilfredshed

[Hans Knudsen.]

med. Det var ikke helt rimeligt, at børnetilskuddet var ens, uanset hvor mange børn der var i familien. Nu bliver der et større fradrag ved voksende børneantal, hvorved skatteydere med flere børn får mulighed for at komme ned i skalaindtægt og dermed blive berettiget til et større børnetilskud. Jeg går ud fra, at der ikke findes nogen praktisk mellemvej mellem den skattepligtige indkomst og skalaindkomsten. Det må være enten det ene eller det andet, der skal lægges til grund, og skalaindkomsten er — efter min mening i hvert fald — den mest rigtige at anvende af disse to. De nye regler for sambeskatning med børn op til det 18. år er for øvrigt endnu en anledning mere til at gå over til skalaindtægten i stedet for den skattepligtige indkomst.

Den ændring i tilskudslovens § 2, der giver 50 pct.s forhøjelse af børnetilskuddet til kvindelige forsørgere, er jo en overflytning af de såkaldte særlige ydelser, som enlige kvinder fik sammen med rentemodtagerne. Denne 50 pct.s forhøjelse vil koste de samme 8 mill. kr., som man hidtil har givet til disse enlige forsørgere, og det kan kun være en forbedring, at man nu fordeler disse penge efter børneantal, og at man graduerer dem efter indkomstens størrelse.

Den foreslåede nyordning af børnetilskuddene må naturligvis bevirke, da skalaindkomsten altid vil være mindre end de skattepligtige indkomster for familier med børn, at indkomstgrænserne rykkes ned, hvis det samlede børnetilskudsbeløb ikke skal forøges. Jeg havde gerne set, at vi benyttede lejligheden her til helt at overgå fra børnefradrag til børnetilskud, først og fremmest af hensyn til overgangen til kilde-skat, men det ligger der jo for øvrigt forslag om til behandling i skatteudvalget. Det er muligt, at vi i denne omgang må nøjes med de her foreslåede ændringer i tilskudsordningen.

Den højtærede finansminister foreslår indkomstgrænsen rykket ned med 1 000 kr. Det ser efter min mening ud, som om det ikke helt dækker forskellen mellem skattepligtig indkomst og skalaindkomst — nedrykningen er større. Det er vist rigtigt, at man ikke går videre, men så hellere dækker forskellen ind ved de mindre regu-

leringer i tilskuddenes størrelse på ca. 10 kr. i den øverste ende af børnetilskudsskalaen.

Efter min mening er det alt sammen fornuftige forbedringer, som jeg kan tilslutte mig, og jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale samtlige af den højtærede finansminister fremsatte lovforslag til en hurtig udvalgsbehandling og til gennemførelse.

Thorkil Kristensen: Jeg skal først gøre nogle bemærkninger om udskrivningsloven.

I forslaget til denne lov er det foreslået, at der for indtægter fra 4 000 kr. op til 6 000 kr. skal gennemføres skattelettelse til i alt 8 mill. kr., og dette begrundes med, at nu skal de pågældende betale folkepensionsbidrag, idet grænsen for disse bidrag begynder netop i dette niveau. Det vil i realiteten sige, at man her vil bestemme, at folkepensionsbidraget for disse indtægtsklassers vedkommende i større eller mindre udstrækning skal betales af staten selv. Det betyder altså i realiteten en ændring af den folkepensionsordning, man blev enig om i september i fjor. Der var dengang i udvalget ret indgående debatter om folkepensionsbidragets fastsættelse; man diskuterede, ved hvilke indtægtsgrænser man skulle lade bidragspligten begynde, og hvad der skulle betales af de pågældende — det var et af de afgørende spørgsmål. Her blev man enig om noget inden for rammerne af et samlet forlig, som næsten hele folketinget derefter tilsluttede sig.

Det, man nu foreslår, er i virkeligheden en ændring i den tilstand, man dér på et bredt grundlag blev enig om. Jeg bliver nødt til at sige, at hvis man dengang havde den hensigt, burde det have været sagt under folkepensionsforhandlingerne. Man har i virkeligheden fået folketinget til at vedtage en folkepensionsordning under urigtige forudsætninger på dette ikke uvæsentlige punkt, når man nu et halvt år efter kommer og siger: nu ændrer vi simpelt hen grundlaget for det, vi dengang blev enige om.

Venstre mener ikke, man kan bære sig sådan ad, og vi kan derfor ikke tilslutte os denne ændring. Der vil jo altid være sympati for de mindre indtægtsklasser, men det må være sådan, at når man forhandler om en folkepensionsordning og derved bestemmer, hvilke ydelser forskellige grupper skal

[Thorvil Kristensen.]

have, og hvilke ydelser forskellige grupper skal betale, så skal også de ting, som dér har betydning, drøftes og forhandles ved den lejlighed, og man skal ikke ændre dem et halvt år efter.

Forhøjelsen af formuegrænsen til 50 000 kr. med de deraf følgende nedsættelser for formuer et stykke højere op kan venstre tiltræde. Det drejer sig jo om en slags ajourføring i relation til den faldende pengeværdi, som bl. a. senest er konstateret ved den nye ejendomsskyldvurdering. I øvrigt er der vel enighed om, at det er ønskeligt, efterhånden som det bliver muligt, at få formuegrænserne endnu højere op. Vi har jo fra venstres side sammen med det konservative folkeparti i den forrige regering foreslået, at man skulle stile efter 100 000 kr. som grænse. Det er ønskeligt af hensyn til opsparingen, at i hvert fald de mindre formuer bliver skattefrie, men det er naturligvis et større problem, som hænger sammen med hele skattereformen. Vi kan altså i øjeblikket tiltræde den forhøjelse af formuegrænsen, som nu finder sted.

Derimod kan vi ikke tiltræde, at der skal udstedes nye sparebeviser for det næste finansår. Vi mener i modsætning til det ærede medlem hr. Hans Knudsen, at det rigtige ville være, at de tekstilafgifter, der blev gennemført i dag for to år siden, holdes uden for pristallet, sådan som man også i flere andre tilfælde har gjort det med nye skatter, der har haft til formål at begrænse forbruget — og det var jo formålet ved den lejlighed.

Jeg må måske her gøre en personlig bemærkning. Jeg har jo stemt for det martsforlig, hvori disse sparebeviser indgik for to år siden. Jeg var ked af, at de indgik i det, var ked af, at man ikke kunne undgå ved den lejlighed at udstede disse sparebeviser, som medfører en forpligtelse for staten i fremtiden. Jeg udtalte ved anden behandling i folketinget netop i dag for to år siden, at når jeg alligevel stemte for det, var det, fordi forliget var en helhed og jeg skønnede, at det ikke kunne ændres. Jeg er i øvrigt enig med det ærede medlem hr. Hans Knudsen i, at sparebevisordningen har en vis lighed med bunden opsparing, som man et par gange før i en akut situation har gennemført — sådan som jeg også sagde, da

den blev gennemført for to år siden. Men ét er, hvad man gør i en akut situation, noget helt andet og mere betænkeligt bliver det, hvis de pågældende afgifter bliver mere eller mindre permanente, at fortsætte med at udstede sparebeviser. Derfor mener jeg, at da man i fjor vedtog en lov, hvorved disse afgifter i princippet blev gjort permanente, havde tiden været inde til at sige, at nu skulle der ikke udstedes flere sparebeviser, men at disse afgifter fra deres oprindeligt fastsatte udløbstid skulle holdes uden for pristallet, sådan som vi har gjort i adskillige andre tilfælde. Det blev også sagt ved den lejlighed — jeg kan bl. a. henviser til mine egne udtalelser ved behandlingen af det lovforslag, som blev vedtaget den 22. juni i fjor. Det kan ikke i denne forbindelse være afgørende, at overenskomsterne i fjor blev forlænget ved en lov — det har vi gjort ved flere andre lejligheder — og det kan naturligvis ikke afskære folketinget fra bagefter at gennemføre forbrugsbegrænsende foranstaltninger, som skal omfatte hele befolkningen. Nye afgifter griber nemlig ikke blot ind i lønmodtagernes økonomiske forhold; de griber, som så mange andre lovforanstaltninger gør det, ind i samtlige samfundsgruppers forhold. Tjenestemænd og arbejdere indtager jo i den henseende ikke nogen særstilling.

Det er også karakteristisk, at da den højtærede finansminister fremsatte det foreliggende lovforslag, var der hverken i hans fremsættelse eller i bemærkningerne nogen grundelse for, at der nu skal udstedes nye sparebeviser; der står blot, at man mener, det skal gøres.

Vi kan i øvrigt tiltræde, at man nu vil udbetale pålydende af de bestående sparebeviser ved opnåelse af 70 års alderen, således som tilfældet er med den bundne opsparing.

Jeg skal derefter sige et par ord om lovforslaget om beskatning af renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret alderdomsopsparing. Det drejer sig jo om en tilpasning af de gældende beskatningsregler for renteforsikringer m. v., således at de kommer til at passe til den nye form for forsikringsordninger og alderdomsopsparing, som der blev givet muligheder for ved en særlig lov sidste efterår. Vi kan tiltræde, at man foretager en sådan tilpasning, og jeg synes,

[Thorvil Kristensen.]

det er praktisk, at man gør det nu og ikke venter til ligningsloven næste efterår, således at folk, der tænker på at tegne sådanne indekskontrakter, ved, hvordan de beskattingsmæssige regler er. Det er klart, at en sådan tilpasning til en ny form for opsparring på forsikringskontrakt rejser visse praktiske problemer. Herom skal jeg kun gøre en enkelt bemærkning; den angår lovforslagets § 6, der drejer sig om udbetaling ved dødsfald. Her er det foreslået, at der skal finde en engangsbeskatning sted på 30 pct. Om dette rammer det rigtige, vil jeg gerne have drøftet i udvalget. Det ville være ønskeligt at se på nogle eksempler for at få belyst, om man her har fundet et passende mål af rimelighed. I øvrigt kan vi naturligvis tiltræde dette lovforslag.

Venstre kan også tiltræde lovforslaget om lempelse af beskattningen af merindkomst. Her må jeg måske gøre den personlige bemærkning, at jeg ikke medvirkede ved denne lovs gennemførelse i fjor. Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde ved den lejlighed, men der var jo almindelig enighed om, at det, der her blev gennemført med den såkaldte 30 pct.s regel, skulle betragtes som et forsøg. Vi havde i skatteudvalget ført lange forhandlinger om, hvordan man kunne finde frem til en ordning, der bedede på det uheldige forhold, at interessen for at opnå større indkomster begrænses af disses beskatning. Man fandt så frem til denne ordning, som alle var enige om foreløbig at betragte som et eksperiment; uanset om man nu mener, at det var noget rigtigt eller noget forkert, man da forsøgte, er det klart, at skal der være nogen mening i et sådant forsøg, må det strække sig over flere år, for at man kan samle nogle erfaringer. Bl. a. virker en sådan ordning jo på grund af skattefradraget anderledes i det andet og det tredje år, end den gør i det første år. Jeg kan derfor, da man nu er begyndt på dette forsøg, tiltræde, at man også fortsætter med det, og det er rigtigt, at det bliver bekendtgjort så tidligt på året som muligt.

Jeg kan derfor ligesom venstre i øvrigt tiltræde dette lovforslag.

Jeg har så til sidst nogle bemærkninger at gøre om børnetilskudsforlaget. Reglen har hidtil været og er stadig den, at man

kan give børnetilskud i de tilfælde, hvor der er børnefradrag. Nu skete der jo det, at man ved ligningsloven gav mulighed for børnefradrag op til 18 år mod hidtil 16 år, således som det ærede medlem hr. Hans Knudsen sagde. Det har vi medvirket til, men vi mener, at de betragtninger, der gjorde sig gældende ved børnefradraget, ikke på samme måde gør sig gældende ved børnetilskuddet, og vi udtalte derfor ved ligningslovens behandling, at for børnetilskuddet mener vi man bør blive stående ved 16 år som aldersgrænse. Det er derfor venstres opfattelse, at der her bør foretages den ændring, at man kun kan give børnetilskud indtil det 16. år, uanset at børnefradragets retten nu går til 18 års alderen.

Den ændring i beregningskriteriet, som søges gennemført ved, at man går over til skalaindkomsten i stedet for den skattepligtige indkomst, har jeg ingen principielle bemærkninger at gøre til. Det er rigtigt, at det medfører en gunstigere ordning for familier med mange børn i forhold til barnløse familier og familier med få børn, og dette er i og for sig tiltalende. Det er klart, at når man benytter skalaindkomsten i stedet for den skattepligtige indkomst, må man regulere de fastsatte indkomstgrænser nedad, fordi skalaindkomsten normalt er noget lavere end den skattepligtige indkomst, og det giver visse forskydninger i systemet. Hvorvidt man her har ramt det rigtige, f. eks. ved at gå ned til 15 000 kr. i stedet for 16 000 kr. som overgrænse, er det svært at bedømme, og jeg vil gerne i udvalget se visse undersøgelser til belysning af, hvordan reglen vil virke i forskellige tilfælde; men principielle indvendinger har vi altså ikke.

Noget lignende gælder forhøjelsen af børnetilskuddet for kvindelige forsørgere. Det er meningen, at det skal kompensere de særlige ydelser, der hidtil har været givet enlige mødre i forbindelse med alders- og invaliderentemodtagerne, og som for de sidstes vedkommende vel folkepensionsordningen har gjort overflødige. Hvorvidt den kompensation, der her er foreslået, er den rimelige, er det også svært at sige noget om på forhånd. Det kommer bl. a. an på, hvor mange børn der er, og her er det selvfølgelig i og for sig tiltalende at få en ordning, der er til fordel for dem med de mange

[Thorvil Kristensen.]

børn. Jeg vil om dette blot sige, at jeg synes, det ville være ønskeligt, at vi i udvalget kunne se lidt materiale til belysning af, hvordan det virker i de enkelte tilfælde.

Bl. a. under hensyn til det, jeg her har nævnt, har jeg en principiel bemærkning vedrørende fremsættelsen af disse lovforslag. Vi har nu fået fire lovforslag på én gang, og i hvert fald de to af dem skal gøres færdige inden denne måneds udgang, nemlig udskrivningsloven og børnetilskudsloven. I de fleste tilfælde er sådanne lovforslag gået ud på en uændret forlængelse af de bestående regler for et år, og så er der jo ikke mange problemer i dem. Derfor har det heller ikke gjort noget, at de ofte er blevet fremsat på et ret sent tidspunkt. I år indeholder de imidlertid betydningsfulde ændringer, dels ændringer, som er vanskelige at overskue, dels ændringer, som indeholder politisk konfliktstof, der utvivlsomt vil give anledning til en intens drøftelse i udvalget. Jeg tænker på det, jeg før har nævnt om skattelettelse for visse indtægtskategorier under hensyn til folkepensionsordningen, og på spørgsmålet om sparebeviser. Derfor er det meget uheldigt, at vi i år kun har så kort tid til disse lovforslags behandling. Vi må jo nu se at udnytte denne tid så godt, vi kan, i udvalget. Jeg kan imidlertid ikke lade være med at sige, at når man kommer med betydningsfulde principielle nydannelser, er det meget vigtigt, at lovforslagene kommer frem i så god tid som muligt, og i dette tilfælde havde det ikke været nødvendigt at vente så længe med at bekende kulør. At der ville blive foreslået skattelettelser for indtægter mellem 4 000 og 6 000 kr., burde man naturligvis have meddelt under folkepensionsforhandlingerne i fjor. Det var den sammenhæng, hvori det hørte hjemme, og det ser ikke rigtig godt ud, at man først gennemfører folkepensionsordningen og derefter et halvt år senere i huj og hast vil gennemføre noget, der i realiteten er en ændring af det forlig, der dengang blev sluttet.

Det samme gælder i virkeligheden sparebeviserne. Der havde tidspunktet været inde i hvert fald senest ved behandlingen af den lov, hvorved disse afgifter blev gjort permanente. Da burde man have sagt, at man havde til hensigt i marts at foreslå

en forlængelse også af sparebeviserne. Men det kunne vi ikke få besked om dengang, og jeg må sige, at det er ikke videre modigt at vente til tre uger før den sidste frist med at bekende, hvor man står i dette vigtige spørgsmål.

Jeg har så kun en enkelt afsluttende bemærkning tilbage. Disse årlige skattelove udgør sammen med finansloven hovedgrundlaget for vor finanspolitik i det kommende år, og det er derfor ønskeligt, at de kan drøftes på baggrund af en vurdering af landets almindelige økonomiske tilstand og udsigter. Det har derfor været almindeligt, at den økonomiske årsoversigt har foreligget, når udskrivningslovforslaget kom til behandling. Det gør den desværre ikke i år, og det beklager jeg. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge, hvornår vi kan vente denne økonomiske årsoversigt. Den er måske oven i købet i visse henseender forældet, når den kommer, fordi den seneste tids prisfald på en række af vore store eksportvarer på alvorlig måde har forrykket vort økonomiske grundlag, men dette bør naturligvis indgå i vore overvejelser af den økonomiske politik.

Med disse bemærkninger skal jeg tilføje, at vi naturligvis er parat til en saglig udvalgsbehandling af de foreliggende lovforslag.

Poul Møller: Må jeg have lov at tage tråden op, hvor den foregående taler, det ærede medlem hr. Thorvil Kristensen, slap, nemlig angående behandlingen af de foreliggende skattelovforslag i forbindelse med, at vi endnu ikke har fået regeringens årsoversigt.

I fjor havde jeg lejlighed til ved første behandling af udskrivningslovforslaget at beklage, at vi ikke dengang havde den årsoversigt, som regeringen var ved at udarbejde, og som normalt skulle danne grundlag for folketingets behandling af finanslovsforslaget og udskrivningslovsforslaget. Der er netop i det sidste år talt meget om en koordinering af de økonomiske faktorer i vort samfund. Der tales med rette om manglende koordination, og alle synes enige om, at det må være folketingets pligt at tilvejebringe den fornødne økonomiske samordning. Det kan vel diskuteres, om det er folketingets pligt, men den første

[Poul Møller.]

forudsætning for, at folketinget skulle kunne løse en sådan opgave, må jo være, at tinget er i besiddelse af de beregninger, vurderinger og skøn over statens og samfundets stilling, der ligger til grund for regeringens lovforslag, finanslovsforslaget og skatteforslagene. Uden et sådant skøn kommer tinget til at famle i blinde, og det forlanger regeringen altså at vi skal gøre i år, som vi måtte gøre det i fjor. Vi skal atter udtale vor mening om udskrivningens størrelse, om statens udgifter i det kommende finansår, uden at regeringen blot antydningssvis forelægger sit skøn over den forventede økonomiske udvikling. Den højtærede finansministers tale var i denne henseende aldeles indholdsløs, og jeg vil gerne gøre det klart, at på et så mangelfuldt grundlag kan det konservative folkeparti ikke påtage sig noget medansvar for udskrivningens størrelse i det kommende skatteår.

Det er i øvrigt helt urimelige arbejdsvilkår at byde tinget at udskyde offentliggørelsen af årsoversigten, til både finanslov og skattelove er praktisk talt færdigbehandlet. Det siges, at årsoversigten vil foreligge en gang i næste uge, d. v. s. omkring 8-10 dage inden det nye finansårs begyndelse. Man kan ikke rette bebrejdelse mod folketinget, hvis det kommer til at tage fejl, hvis det ikke tilstrækkelig omhyggeligt sætter sig ind i de forhold, som er omtalt i årsoversigten, når det 3-4 dage efter at have fået den forelagt skal gennemføre en lovgivning om beskatning og statsudgifter for det kommende finansår.

Jeg vil gerne sige til regeringen, at skal det være skik og brug, at årsoversigten kommer så sent, ville det måske være rigtigere at spare udgivelsen af den, for så er den til liden nytte og tjener ikke til en samordning af landets økonomi.

Jeg konstaterer i øvrigt, at selv på de områder, hvor folketinget modtager skøn og vejledning af regeringen, er vi meget mådeligt orienteret. I fjor indførte vi efter en række forhandlinger i skatteudvalget en ny udskrivningsskala til afløsning af en række sideordnede ældre udskrivningsskalaer, der omfattede både tillægsindkomstskat, værneskat, fælleskommunal udligningsskat og den almindelige statsindkomstskat. Efter de op-

lysninger, vi dengang fik af den højtærede finansminister, var der ved udarbejdelsen sigtet mod praktisk talt balance mellem summen af de gamle udskrivningsskalaer og den nye fællesskala. Finansministeren oplyste over for udvalget, at der ikke ville blive tale om nævneværdige udsving inden for den direkte skatteudskrivning til staten, hvad enten vi fortsatte med det gamle system eller gik over til den nye skala. Forleden kunne finansministeren imidlertid ved fremsættelsen af tillægsbevillingslovsforslaget oplyse tinget om, at indkomstbeskatningen på grundlag af den udskrivningslov, vi vedtog i fjor, har indbragt 223 mill. kr. mere end budgetteret. Dette skyldes ikke blot stigende indkomster, for hertil var der naturligvis delvis og vel for størstedelens vedkommende taget hensyn ved det skøn, der blev lagt til grund ved finanslovsforslaget udarbejdelse. Årsagen er først og fremmest at finde i den i fjor gennemførte fælles udskrivningsskala. Jeg kan derfor ikke se rettere, end at folketinget i fjor modtog misvisende oplysninger og handlede på grundlag af misvisende oplysninger om den nye skalas mulighed for indkomster til staten.

Naturligvis kan ethvert skøn indeholde fejkilder, men i dette tilfælde er der skønnet så forkert, at det må give tinget en stor usikkerhed over for det talmateriale, der forelægges skatteudvalget. Jeg tror ikke, finansministeren med vilje har skønnet forkert for derved at sikre sig et større overskud på statens driftsregnskab, end han måske ellers kunne opnå, men når det er sket uforvarende, og når regeringen således uforvarende har skaffet sig 223 mill. kr. mere i indkomstskat, end den ventede, tjener det ikke regeringen til nogen ære og viser, hvor mangelfuldt regeringens skøn er i disse sager.

Det er i øvrigt efter denne indkomstforøgelse på 223 mill. kr. en anelig stigning i statens skatteindtægter, der har fundet sted under den siddende regering. Så vidt jeg kan skønne efter tillægsbevillingslovsforslagets fremsættelse, er de samlede skatteindtægter på finanslovens § 1 steget fra i finansåret 1953-54 at udgøre omkring 4 000 mill. kr. til nu at udgøre 4 800 mill. kr., altså en øget udskrivning på 800 mill. kr.

[Poul Møller.]

Det er en anselig skattestigning, og det har for mit parti medført, at vi atter og atter har overvejet, om man er inde på den rette vej med denne fortsatte stigning i statens skatteindtægter.

Det vil være det høje ting bekendt, at det konservative folkeparti er kommet til den konklusion, at finansieringen af statens låneforpligtelser bør finde sted på en anden måde end gennem den fortsatte overskuds-politik, gennem den fortsatte stærke skattestigning, der dræner de private lånekanaler — en politik, der akkumulerer borgernes krav til staten og frister myndighederne til øgede offentlige udgifter. Vi har trods en skattestigning på 800 mill. kr. årlig ikke under denne regering haft synderlig gode erfaringer med hensyn til nytten af en overskudspolitik, hvis officielle begrundelse hele tiden har været kravet om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. Vor valutaviske balance viser os desværre med al ønskelig tydelighed, til hvor ringe nytte forbrugsbegrænsningen i virkeligheden har været over for landets valutavanskeligheder. Dette hænger for os åbenbart sammen med regeringens tilbageholdenhed over for omkostningsproblemet. Hvis man ikke evner at holde omkostningerne i ave, vil en øget udskrivning med forbrugsbegrænsende formål eller med et hvilket som helst andet formål forplante sig til omkostningsniveauet og derfor i løbet af kortere eller længere tid sætte sig selv ud af kraft, ophæve sin egen virkning med det resultat, at en sådan forbrugsbegrænsning blot har forringet kronens købekraft. Derfor vil, hvis vi fortsat benytter dette middel, det ene kriseforlig og skatteforlig naturnødvendigt afløse det andet. Selv om man formelt ved disse forlig om skatteproblemer søger at omgå detailpristallets bevægelser, slår øgede skatter og afgifter alligevel igennem i indkomsternes størrelse. Ved afslutningen af nye lønoverenskomster og ved den daglig forekommende lønglidning opnår lønmodtagerne dækning for de øgede leveomkostninger,

som nye afgifter fører med sig, og andre befolkningsgrupper sikrer sig også at opnå dækning derfor.

Det konservative folkeparti kan på baggrund af disse erfaringer ikke acceptere nødvendigheden af en fortsat overskuds-politik. Vi vil derfor under de kommende udvalgsforhandlinger søge at vinde tilslutning til vor tidligere skitserede tanke om en antiinflationspolitik, som vi nu mener er fuldt ud lige så nødvendig, som den har været det tidligere. Vi skønner vel, at frygten for en inflationsudvikling er begrænset med de prisfald, der er sket for landbrugets vedkommende, men vi skønner også, at i følgeskab med de faldende eksportindtægter, som de faldende landbrugspriser på verdensmarkedet medfører, er det endnu mere nødvendigt end tidligere at have opmærksomheden henvendt på omkostningsproblemet. Da er det simpelt hen nødvendigt, hvis vore producerende og eksporterende erhverv skal kunne klare sig i den konkurrence, de nu stilles over for, og vi ikke skal til at føre en statssubsidiepolitik over for landbruget, at føre en politik, der sigter mod at holde omkostningerne i ave.

Jeg tror ikke, jeg behøver at gøre ret mange bemærkninger om den antiinflationspolitik, som mit parti vil forsøge at vinde tilslutning til. Det er midlet til at søge omkostningerne nedbragt, at sikre kreditmidlernes overførsel til banker eller sparekasser, til de private lånekanaler; og ved at kombinere skattenedsættelsen med en dokumentation for, at bunden opsparring har fundet sted, kunne man samtidig forhindre en forbrugsudvidelse, som kunne blive resultatet og formentlig ville blive resultatet af en skattelettelsespolitik.

Vi vil altså forsøge under de forhandlinger, der skal foregå i de kommende 10-12 dage, at vinde det høje tings tilslutning til en sådan politik. Vi håber og tror, at dette må blive muligt, og vi er i hvert fald af den overbevisning, at skulle tingets flertal afvise dette forsøg, afvise, at man prøver denne vej, nu da man kan se, at den gamle vej

[Poul Møller.]

ikke længere lader sig betræde, mener jeg og mit parti, at man i hvert fald må gå ind på tanken om at overføre statsoverskuddet til nationalbanken i stedet for at samle det i finansministeriet. Ved at overføre overskuddet til nationalbanken, afskrive det på statens gæld til nationalbanken, ville man opnå en centralisation og kunne overlade til nationalbanken at anvende disse midler til støtte af obligationsmarkedet og give nationalbanken en mulighed for helt og holdent at sikre sig herredømmet over låne-markedet i vort land uden statsmagtens indblanding, ligesom nationalbanken herigennem fik lejlighed til og mulighed for at gennemføre en kreditpolitik med lige virkninger for samtlige erhverv og samtlige erhvervsdrivende. Det er en af kalamiteterne ved den kreditpolitik, der føres i dag, at den ikke giver lige vilkår for erhvervene; tværtimod kan produktive og eksporterende erhverv ofte have vanskeligere ved at få kreditmidler end de erhverv, der beskyttes af statens lånelovgivning. En sådan plan må derfor ligesom vor antiinflationpolitik naturligvis forudsætte, at regeringen benytter sin ret i henhold til byggestøtte-lovgivningen til at udlevere bygherrerne obligationer i stedet for at udbetale dem kontante byggelån.

Jeg siger ikke, at denne løsning ville være den bedste, for efter vor opfattelse er en antiinflationspolitik, der klart tager sigte på også at sænke omkostningsniveauet i landet, at foretrække, men afvises en sådan politik, ville det i hvert fald være en fordel, om vi ad de veje, jeg har skitseret, kunne nå frem til et ensartet låne-marked formentlig med en noget friere kreditmulighed for andre erhverv end dem, der specielt er blevet statsbeskyttet gennem de senere år.

I denne forbindelse vil jeg gerne pege på, at vi i dette folketingsår har udvist bestræbelser for at frigøre staten for låneforpligtelser, som ikke organisk hænger sammen med statsvirksomhed, men som kun fører til statsfavorisering af nogle lånere på andre låneres bekostning. Vi har prøvet konsekvent på at vise, at man ved en revision af den hidtidige lånelovgivning over hele linjen kunne frigøre statskassen for sådanne låneforpligtelser og derigennem tilbageføre låne-

problemet, kreditpolitikken, til de almindelige private kanaler.

Vi ønsker altså under de kommende udvalgsforhandlinger at gøre mest muligt for at realisere vore antiinflationstanke og begrænse omkostningerne netop i den nuværende situation. Vi ønsker en politik, hvorved en del af den direkte beskatning kan tilbageføres til borgerne mod fornøden dokumentation for, at et tilsvarende beløb er indsat i bank eller sparekasse.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om det ekstraordinære tillæg til udskrivningsloven, vi har fået denne gang, nemlig vedrørende sparebeviserne. Dette forslag hænger sammen med forlængelsen af tøj-skatten. Det vil kunne erindres, at det konservative folkeparti hverken deltog i forliget i marts 1955 eller i det forlig, der i fjor førte til tøjskattens forlængelse. Vi har derfor heller ikke lod eller del i, hvordan flertallet ønsker at undgå tøjskattens pristalsmæssige virkning; det må helt og holdent blive flertallets sag, hvordan man ønsker dette problem løst. Selv vil vi ikke være i stand til at stemme for en udskrivningslov, der indeholder et sådant afsnit. Hele denne sparebevisordning er jo kun en camouflage, fordi flertallet ikke har ønsket eller måske ikke har ovovet at holde tøjskatten uden for pristallet, skønt pristallet ville blive præcis det samme, hvad enten folk får sparebeviser, eller tøjskatten holdes uden for pristallet. Lønnens højde for alle lønmodtagere vil blive fuldstændig uændret, hvad enten man vælger den ene eller den anden af disse to fremgangsmåder. Dette må vist rent logisk erkendes af alle. Man kan så spørge: ja men er sparebeviserne da ikke så værdifulde, at det er bedre at have dem end en bestemmelse om, at tøjskatten holdes uden for pristallet? Sparebeviserne er imidlertid efter vor opfattelse ikke noget gode for borgerne; ganske vist får de — det tvivler jeg ikke om — til sin tid udbetalt sparebevisernes pålydende, men til gengæld er jeg temmelig overbevist om, at de også kommer til at betale så meget mere i skatter og afgifter, når sparebeviserne skal indfries. Det er derfor en ubehagelig byrde, der lægges på eftertiden. Dette bør flertallet overveje, ligesom det bør gøre sig klart, om det virkelig mener det forsvarligt år efter

[Poul Møller.]

år at udstede nye sparebeviser, så længe tøjskatten eksisterer. For mener flertallet, at denne ordning med dens byrde på eftertiden og dens meget betydelige administrationsudgifter, der for de to første års vedkommende har andraget 14 mill. kr., og som, hvis vi forlænger loven for det kommende år, vil udgøre ca. 7 mill. kr., er rimelig og forstandig i år, så må det vel også være rimeligt og forstandigt at gøre det samme til næste år og til næste år igen, altså blive ved med sådanne ordninger.

Jeg drister mig ikke til at tro, at forslaget om forlængelse af disse sparebeviser har nogen som helst sammenhæng med det nært forestående valg herhjemme — det kan naturligvis ikke være tilfældet. Jeg spørger derfor den højtærede finansminister, om det er hans alvorlige hensigt, såfremt han også efter den 14. maj skulle forblive i den stilling, han har i dag, at fremsætte tilsvarende forslag, så længe der er tøj-skat her i landet. Jeg vægrer mig ved at tro, at dette spørgsmål vil blive besvaret bekræftende.

Enkeltheder i det foreliggende forslag er det konservative folkeparti villigt til at underkaste behandling i et udvalg, men forinden ønsker vi meget, at finansministeren udtaler sig om, hvordan det går med arbejdet i det udvalg, der er nedsat angående den kooperative beskatning. Under udskrivningslovens behandling i fjor lykkedes det os at fremtvinge, at der blev nedsat et udvalg, som skulle undersøge muligheden for enighed om den fremtidige kooperative beskatning. Det var meningen — og det blev understreget i betænkningen — at dette udvalg skulle arbejde hurtigt, og jeg vil gerne spørge den højtærede finansminister, om han ved noget herom.

Jeg går endvidere ud fra, at folketinget meget hurtigt vil blive præsenteret for et forslag i overensstemmelse med afskrivningsudvalgets betænkning. Så vidt jeg kan se, vil det være vigtigt og rigtigt, at tinget bliver færdig med at behandle et sådant forslag, inden folketinget opløses den 12. april.

Spørgsmålet om børnetilskuddenes størrelse og enkelthederne i det af den højtærede finansminister herom fremsatte lovforslag er vi villige til at drøfte i et udvalg.

Vedrørende skattelettelse for de mindste indkomster er det konservative folkeparti af den opfattelse, at det, man her stiller forslag om, strider mod indholdet af det folkepensionsforlig, der blev indgået i september måned i fjor. Vi har tidligere drøftet problemet om en forhøjelse af statsskattegrænsen, og vi har drøftet spørgsmålet om en lempelse af de mindste indtægters indkomstbeskatning. Dette problem kan naturligvis altid drøftes, men det kan ikke drøftes med den motivering, at da vi nu ifølge septemberforliget har fået indført et folkepensionsbidrag, skal statsskatten lempes for disse mennesker. For det var netop meningen, at alle skulle bidrage til folkepensionen med den samme procent fra de indkomstgrænser, man fastsatte, og dette forlig omgås derfor, hvis man umiddelbart før folkepensionens ikrafttræden møder med forslag om, at til gengæld skal statskattegrænsen nedsættes for de samme mennesker, som man kæmpede om at få med ind under folkepensionsordningen i august-september i fjor. Derfor ville det have været naturligere, om den højtærede finansminister ikke havde stillet dette forslag nu eller i hvert fald havde forbeholdt sig sin stilling og havde omtalt dette problem, dengang vi afsluttede folkepensionsforliget, fordi forslaget naturligvis er en omgælse af den bidragsbetaling, der dengang blev fastsat.

Med hensyn til forhøjelsen af formueskattegrænsen er mit partis synspunkt tilstrækkelig velbekendt. Vi ønsker at støtte en sådan forhøjelse, således som vi også gjorde det i fjor. Det behøver ikke nærmere omtale. Vi mener dog ikke, at denne forhøjelse er tilstrækkelig, vi mener, at man burde gå videre, at man simpelt hen burde se på hele formuebeskatningen, og i den forbindelse have opmærksomheden henvendt på det forslag, der i marts måned 1953 blev fremsat af den forrige finansminister, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen.

Vedrørende lovforslaget om renteforsikringer og pristalsreguleret aldersopsparing skal jeg kun gøre en enkelt bemærkning, idet forslaget, da det er så teknisk betonet, bedst egner sig til udvalgsbehandling. Det er imidlertid, som om finansministerens kæphest: afskaffelse af skattefradragets retten, har sneget sig ind også i dette

[Poul Møller.]

lille beskedne forslag. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen omtalte, at der ifølge lovforslagets § 6 indføres en afgift på 30 pct. ved udbetaling af et forsikringsbeløb eller af beløb på en opsparingskonto til et dødsbo eller til en person, der hensidder i uskiftet bo, og sagde, at det var et princip, man egentlig kunne se på med nogen tilfredshed. Men i samme § 6, stk. 3, står der, at den nævnte afgift på 30 pct. ikke kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Det er muligt, at der er stærke saglige grunde herfor, men jeg er bange for, at det er den højtærede finansministers særlige interesse for et eller andet sted ligesom at få slået en breche i skattefradragsretten, der her har vist sig, og derfor ønsker mit parti at få problemet nærmere undersøgt i udvalget.

Vi kan tiltræde lovforslaget om lettelse for merindtægter, som vi jo også var med til at gennemføre i fjor. Vi mener ligesom det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at ordningen skal have lovskraft i en længere periode, før man kan bedømme, om den gør nytte, om den fremkalder en større produktiv indsats, større arbejdslyst hos befolkningen, og vi synes derfor, det er rimeligt at forlænge denne lovgivning nu, så at borgerne ved, hvad de kan rette sig efter i dette indtægtsår. Hvis en sådan bestemmelse skal have nogen virkning, bør den netop vedtages ret tidligt i indtægtsåret, så at den har mulighed for at påvirke arbejdsindsatsen.

Jeg vil gerne til allersidst gøre den bemærkning, at den økonomiske situation nu er en sådan, at vi for første gang i mange år kan befrygte, at skatteevnen kan komme til at svigte; i hvert fald inden for landbruget kan man i løbet af måneder og i det skatteår, vi her skal lovgive for, risikere svigtende skatteevne, og jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning, at det er uendelig trist, at vi står så svagt rustet, som vi gør, over for denne situation. Med offentlige udgifter på 5 milliarder kr. og med en stadig afvisning af vore forslag om modstand mod nye offentlige udgifter ved jeg ikke, hvad flertallet, hvad den høje regering, har tænkt sig at gøre, hvis skatteevnen svigter i dette forår og i den kommende sommer. Da vil det blive vanskeligt

at få finansieret disse offentlige udgifter. Vi håber, at man under de kommende forligsforhandlinger vil have opmærksomheden henvendt derpå, og at man gennem udskrivningen for det kommende år vil prøve på at lette omkostningsniveauet mest muligt uden at genere valutabalancen, uden at få forbrugsudvidelse — således som det kan gøres, hvis man følger de tanker, der er fremsat fra konservativ side.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige lovforslagene en saglig og grundig udvalgsbehandling.

Axel Sørensen: I anledning af det foreliggende forslag til en udskrivningslov for 1957-58 skal jeg tillade mig at fremføre nogle bemærkninger.

Det er nu 7 år siden, den store skattekommission efter 13 års arbejde afgav sin sidste betænkning — den første kom i 1948. Til trods for dette er en forenkling og en reformering af beskattningen stadig blandt de uløste problemer. Skatteydernes bebrejdelser i den anledning rammer ikke alene folketinget i almindelighed, men også — og ganske særlig — de partier, som ikke har udvist den fornødne arbejdsvilje, den fornødne vilje til at fremskynde en tidssvarende reform. Nu må folketinget, indtil en sådan reform gennemføres, hvert år tage stilling til udskrivningsloven og dens skalaer. Sådan også i år.

Behandlingen her i tinget sker på et tidspunkt, da den økonomiske situation viser et alt andet end lyst billede, ja, for landets hovederhverv, landbruget, endog et meget pessimistisk billede. Mange meninger fremsættes, og mange råd bliver givet i den øjeblikkelige situation og tillige med henblik på, hvad det kan blive nødvendigt at gennemføre efter det forestående valg til folketinget.

Jeg vil håbe, at det må lykkes gennem en økonomisk samordning at nå til en økonomisk borgfred, som kan betyde, at vi derved kan bidrage til overvindelse af de foreliggende vanskeligheder. Man vil derigennem også få mulighed for at skabe et bedre grundlag for, at f. eks. den nødvendige private opsparing kan finde sted, hvad der er en livsbetingelse for et land. Deraf følger nemlig muligheden for investering, som igen vil afspejle sig i øget produktion,

[Axel Sørensen.]

beskæftigelse og god økonomi for landet. Mit parti går derfor ind for fremme af opsparingsviljen hos den enkelte skatteyder, idet vi foreslår renteaftkastningen af et vist beløb, f. eks. indtil 10 000 kr., gjort indkomstskattefri, og at der nu træffes foranstaltninger til gennemførelse heraf. Man ønsker nu gennemført et forslag om renteforsikringer og pristalsreguleret aldersopsparing. Lige så nyttig en sådan lovgivning måske vil være, lige så nødvendigt er det, at man allerede nu — af hensyn til de mennesker, som måtte ønske at være med i en opsparing — får vedtaget regler for en opsparing på det af mig skitserede område. Derved skabes der en øjeblikkelig begrænsning i forbruget, medens det samtidig bliver muligt at få midler til produktive formål, og jeg vil håbe, at også denne tanke kan opnå tilslutning i det udvalg, der bliver nedsat.

Der er i år af finansministeren stillet forslag om en ændring i udskrivningslovens skala vedrørende indkomster fra 4 000 til 6 000 kr. Det betyder en mindre nedsættelse, og finansministeren har hentydet til — som det allerede er nævnt — at det skyldes, at vedkommende skatteyder skal pålignes et beløb på 1 pct. af skalainkomsten til folkepension. Jeg vil gerne minde den højtærede finansminister om, at man fra 1950 indtil i fjor, 1956, har hævet bundgrænsen for statsskat fra 200 kr. som skalainkomst til nu 4 000 kr. for forsørgere. Dette gjorde man for at undgå opkrævning af de små beløb, og det har naturligvis betydet en lempelse. Vi fik i fjor en udtalelse af sagkyndige om, at man nu havde en skala i udskrivningsloven, der i sin virkning betød en jævner overgang end tidligere, og som derfor forventes at komme til at gælde et stykke tid uden ændring. Alt i alt synes der derfor ikke at være nogen påfaldende grund til ændring af skalaen i statsskattebogen.

Hvad angår formuebeskatningen, går lovforslaget jo ud på at ændre formueskatgrænsen fra 30 000 kr. til 50 000 kr. Det kan vi fra det radikale venstres side give vor tilslutning til, idet denne ændring jo kan henføres til den aftale, der blev truffet i forbindelse med fastsættelsen af de skattefrie fradrag som følge af den nye ejendoms-

skyldvurdering. Ændringen betyder også, at der opnås en mindre lettelse i formueskatten af formuer mellem 50 000 kr. og 100 000 kr. På baggrund af denne nye formueskattegrænse ønsker jeg at udtale, at selv om vi nu fastlægger en grænse for indeværende skatteår, vil mit parti dog gerne under de kommende forhandlinger i skattereformudvalget have lov til at tage stilling til de fremtidige grænser for formuebeskatningen.

Jeg vil dernæst sige et par ord om sparebeviserne. Som et nyt afsnit i udskrivningsloven har den højtærede finansminister i år medtaget forslag om en forlængelse af bestemmelserne om udstedelse af sparebeviser og kontante vederlag; loven herom blev jo vedtaget i 1955 som et led i de forbrugsbegrænsende foranstaltninger. Vi kan tiltræde, at udbetalingen af sparebeviser kan finde sted til de 70-årige, som det er nævnt i forslaget. Jeg har den opfattelse, at der til dette spørgsmål om sparebeviser knytter sig en række forhold. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen omtalte således bl. a. en ny tanke om en ordning, hvorefter staten skulle kunne indsætte beløb på en sparekassebog på navn, således at det pågældende pengeinstitut bandt et tilsvarende beløb. Dette forslag giver jo anledning til overvejelser vedrørende mangfoldige områder; jeg mener, spørgsmålet må nærmere overvejes i det kommende udvalg, og finder derfor ingen anledning til at gå nærmere ind på det her. En anden tanke, som i denne forbindelse kunne nævnes, er denne: at der indføres en bestemmelse om, at man konsekvent opskriver sidste års sparebeviser til det dobbelte; men det er kun et forslag til en ordning.

Endelig skal jeg gøre et par bemærkninger om det foreliggende forslag til lov om børnetilskud. Mit parti kan tiltræde, at der ydes et børnetilskud pr. barn ligesom foregående år. Det foreliggende lovforslag adskiller sig på enkelte punkter fra loven i fjor, bl. a. derved, at beregningen af tilskuddets størrelse foreslås foretaget efter skalainkomsten i stedet for efter den skattepligtige indkomst, altså indkomsten reduceret med børnefradrag, hustrufradrag og nedsættelse efter den nugældende 30 pct.s regel for merindkomst. Den foreslåede ændring vil bringe en nærmere kontakt

[Axel Sørensen.]

mellem børneantallet og det dertil svarende børnetilskud, end vi har kendt tidligere, da det var den skattepligtige indkomst, som afgjorde børnetilskuddets størrelse.

Lovforslaget bygger endvidere på, at hvor det drejer sig om kvindelige forsørgere, der er berettiget til børnetilskud, skal dette forhøjes med 50 pct. Denne bestemmelse har tidligere været praktiseret af socialministeriet igennem de særlige ydelser, men da disse mest har omfattet alders- og invaliderentemodtagere, som nu er inddraget under folkepensionen, har man valgt at henføre bestemmelserne om ekstra tilskud til kvindelige forsørgere til loven om børnetilskud. Mit parti er venlig stemt over for denne bestemmelse, fordi vi forstår de vanskeligheder, som enligt stillede mødre med børn er udsat for.

Til sidst vil jeg gerne udtale som mit håb, at det sene tidspunkt, hvorpå forslagene til udskrivningsloven og børnetilskudsloven er fremsat, må appellere til det udvalg, hvortil lovforslagene bliver henvist. Udskrivningsloven har tit her i det høje ting været udsat for at blive et politisk hakkebræt med den virkning, at megen unødigt tid er gået. Derfor vil jeg henstille, at man i udvalget konsekvent koncentrerer sig om de opgaver, der kræver en hurtig løsning af hensyn til det nye finansårs komme.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige det radikale venstres velvillige behandling af lovforslagene i det kommende udvalg.

Bertel Dahlgaard: Jeg er meget tilfreds med, at den såkaldte 30 pct.s regel med lempelse af beskatningen af merindkomst allerede nu forlænges. Bestemmelserne i loven om lempelse af beskatningen af merindtægt er nu ved at have bundfældet sig i befolkningens bevidsthed, således at dette, at den meget høje beskatning af merindkomst nedsættes, påkalder øget økonomisk indsats hos den enkelte. Nu er bestemmelserne herom indgået som et fast led i vort skattesystem, i hvert tilfælde indtil der eventuelt på et eller andet tidspunkt sker meget dybtgående ændringer i hele skattesystemet, og jeg skal altså anbefale vedtagelsen af lovforslaget om forlængelse af denne bestemmelse.

Hvad angår lovforslaget om beskatnin-

gen af renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret aldersopsparing, forekommer det mig, at det forslag, der er fremsat, opfylder den aftale, der af partierne blev truffet i spørgsmålet om oprettelse af indekskontrakter under folkeforsikringslovens behandling.

Jeg vil endvidere gerne sige et par ord i tilknytning til de bemærkninger, det ærede medlem hr. Axel Sørensen fremsatte vedrørende udstedelse af sparebeviser. Det drejer sig her om en videreførelse af den bundne opsparing, som påbegyndtes i 1950-51. Der er formentlig nu ingen tvivl om, at den bundne opsparing indgik som et overordentlig virksomt led i saneringspolitikken i 1950-51, og det radikale venstre havde jo dengang et meget betydeligt ansvar for denne lovgivning.

For øvrigt er forholdet det, at den første del af den bundne opsparing fra denne periode skal udbetales til befolkningen inden udgangen af 1958. Det drejer sig om ca. 150 mill. kr., men det er den del af den bundne opsparing, som er hensat i banker og sparekasser, og frigivelsen heraf om ca. 1½ år må vel derfor siges i mindre grad at betyde en egentlig udpumpning af penge.

Det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde i dag en bemærkning om, at der var gjort betydelige forsøg på at gøre en sådan bunden opsparing upopulær. Jeg må jo sige, at når jeg tænker tilbage på perioden omkring 1951, har jeg egentlig ikke indtryk af, at socialdemokratiet gjorde en stærk indsats for at gøre den populær. Men lad det nu stå hen; man skal altid anerkende det, når der kommer bedre erkendelse i løbet af nogle år.

Men senere er så fulgt den bundne opsparing i forbindelse med tekstilafgifterne. Det er meget betydelige beløb, det her drejer sig om, men deres frigivelse til sin tid strækker sig som bekendt over 10 år fra 1961 at regne.

Det kan dog formentlig ikke nægtes, at en anvendelse af den bundne opsparings princip må have en grænse, idet der til den senere frigivelse af de beløb, der bindes, knytter sig en større usikkerhed med hensyn til deres indvirkning på pengepolitikken til sin tid, jo større de bundne beløb bliver. Nu har imidlertid ikke blot regeringen fore-

[Bertel Dahlgaard.]

slået det her foreliggende, men også det konservative folkeparti har genoptaget tanken om fortsættelse af en bunden opsparing. Jeg skal hertil sige, at det radikale venstre vil forbeholde sig at se nærmere på de problemer, der knytter sig dertil. Vi er enige i, at det ikke går an, at pristallet forøges i kraft af de forhold, der knytter sig til tekstilafgifterne. Det går ikke an, fordi man ikke på det nuværende tidspunkt kan foretage en sådan transaktion, der vil forøge erhvervenes produktionsomkostninger, men i spørgsmålet om veje og midler i så henseende vil vi gå til udvalgsbehandlingen uden på forhånd at have bundet os til nogen bestemt fremgangsmåde. Når det er tilfældet, står det i forbindelse med, at jeg i det hele taget mener, at det under den foreliggende økonomiske situation vil være ønskeligt at se de foreliggende spørgsmål i en større sammenhæng, og jeg vil gerne sige nogle ganske få bemærkninger herom.

De foreliggende lovforslag behandles jo under en økonomisk udvikling, der truer med at blive uheldsvanger. De sidste ugers prisfald på landbrugets eksportvarer vil, hvis der ikke snart sker en ændring til det bedre, udsætte både landbruget og landets økonomi for en belastning, som det er svært at se vil kunne bæres. Vi kan håbe, at der indtræder en bedring, og det er vel også i nogen måde sandsynligt, men det, vi oplever her, giver os en påmindelse om, hvor ringe en margin vi har, og det skulle synes jeg, være utænkeligt, at ikke alle kredse af befolkningen vil drage lære deraf.

Her i folketinget har vi det ikke i vor magt at afvende de ulykker, der på denne måde kommer til os udefra, men vi har i vor magt at rejse en kraftig modstand, forudsat at der tilvejebringes en samling om opgaverne. Når det ikke er sket, skyldes det ikke ukendskab til de midler, der bør tages i brug. Vi kender dem alle ganske nøje; stort set kan de sammenfattes i 4 punkter: øget opsparing, der betyder mindre forbrug, besparelse på statsbudgettet, der også betyder mindre forbrug, standsning af det vilde kapløb mellem løn- og prisstigninger og endelig øget produktion. Næsten alle ved, at her går vejene, men at indordne sig under fælles bestræbelser, hvor enhver be-

folkningsgruppe yder sit bidrag, er der endnu ikke fornøden vilje til. Her i folketinget ved vi, at vi ved hensigtsmæssige beslutninger kan øve indflydelse på alle 4 punkter og fremme udviklingen i den rigtige retning, men valgfeberen lammer handleevnen, og tingene går i stå.

Samordningsudvalgets betænkning skabte sidste sommer forhåbninger, men denne er henlagt til de øvrige papirbunker. Tales der om økonomisk borgfred, skynder erhvervslevets parter sig sammen med arbejdsmarkedets parter at forsikre, at tanken om frivilligt at tale sig til rette er en utopi, og man beder sig samtidig fritaget for, at folketinget blander sig i sagen.

Når det radikale venstre ved et forslag her i tinget søger at få lagt et grundlag for en samordning af kræfterne ud i fremtiden, iler man til fra alle sider for at finde så mange små indvendinger, at det kan se ud, som om man har et stærkt ønske om, at forslaget skal dø i stilhed. Hvis det er tilfældet, vil vi i hvert tilfælde gøre et forsøg på at hindre, at det sker i stilhed. Kan det virkelig være meningen, at man ligefrem tilsigter at gå ud til vælgerne og præsentere al den uformuenhed, samtidig med at man forbereder en parlamentarisk tilstand efter valget, hvor den ene halvdel af befolkningen skal bekæmpe den anden halvdel?

Danmark står i dag i en situation, hvor stigende råstofpriser på vigtige vareområder rammer Danmark ensidigt, hvor andre lande tjener på det, der gør os fattige, hvor vore allierede gennem deres restriktioner og toldpolitik undergraver Danmarks hovederhverv, og hvor Danmark samtidig skal bære de svære rustningsbyrder. Var det ikke muligt at sige ganske åbent, at det, landet trænger til, er både en økonomisk og en politisk samordning af kræfterne, der samler i stedet for at splitte, så at befolkningen får lyst og mod til at yde de ofre, tiden kræver?

Ud fra disse synspunkter må jeg måske minde om, at der med henblik på alle de fire punkter, jeg har nævnt, her i tinget af det radikale venstre er fremsat synspunkter eller forslag, og jeg må meget henstille til andre ærede partier, at de medvirker til, at de pågældende synspunkter og forslag kommer til en prøvelse eller afgørelse her, inden tinget slutter sine møder.

[Bertel Dahlgard.]

Med hensyn til fremme af opsparingen drejer det sig om forslaget om skattefrihed for små spareres renteindtægter, forslaget om værdifaste obligationer samt de synspunkter, vi har fremsat med hensyn til oprettelse af investeringsfonds, som nu vil indgå i forhandlingerne om det forslag, som jeg går ud fra finansministeren vil fremsætte.

Med hensyn til besparelser på statsbudgettet drejer det sig om en videreførelse af de besparelser, der opnåedes enighed om i fjor, og som er indarbejdet i finanslovsforslaget, der nu kommer til tredje behandling i løbet af de kommende uger, til hvilken tid formentlig nye ændringsforslag vil foreligge, bl. a. i hvert tilfælde fra det radikale venstre.

Med hensyn til kapløbet mellem lønninger og priser drejer det sig om tilendebringelse af forhandlingerne i udvalget om konjunkturforskning og de spørgsmål, der i det hele taget knytter sig hertil.

Hvad angår spørgsmålet om fremme af produktionen, drejer det sig om de forhandlinger, der føres i udvalget om udbytteuddeling, og de spørgsmål, der knytter sig hertil.

Jeg sad og påhørte det ærede medlem hr. Poul Møllers tale med stor interesse. Jeg tror, det bedste, man kan sige om den, er, at den må underkastes en grundigere analyse, end der er mulighed for i dag; den var for indviklet til, at jeg kunne kapere dens indhold så hurtigt. Jeg har tidligere, når lignende har været antydet af det konservative folkeparti, anmodet partiet om at gengive tanker i konkrete forslag. Det har man hidtil ikke ønsket; nu må forslag formentlig fremkomme i udvalget; det bliver interessant. Så vidt det er mig muligt at forstå det, der her blev fremsat, synes det mig i hvert tilfælde at stå i modsætning til den linje, som nationalbanken så stærkt har fremhævet, sidst i den beretning, der lige er udsendt, at det ikke er finanspolitikken, der først bør lempes, men kreditstramningen.

Heroverfor kan det ikke nytte at anføre, at det ærede medlems bundne opsparing indsættes i banker og sparekasser, for i samme grad, kreditmidlerne her forøges, øges tilsvarende statens finansieringsbehov. Går det ærede medlem så videre og siger, at

så kan staten jo lade være med at optage obligationslån til byggeriet og i stedet udbetale byggelån til de byggende i form af obligationer, ja, så er vi lige vidt, for derved beslaglægges ganske samme beløb, når de byggende skal sælge obligationerne. I øvrigt gør jeg opmærksom på, at dette spørgsmål om at udbetale byggelånene i obligationer jo er et spørgsmål, der forhandlede meget indgående under boligstøttelovens behandling for to år siden, og der blev allerede dengang i loven indsat en bestemmelse, der gjorde det muligt at udbetale byggelån i obligationer. Det er rimeligt, at vi overvejer det spørgsmål igen; der er altså i dette øjeblik en bemyndigelse dertil. Der kan forhandles herom fra vor side; men det vil formentlig betyde nogen fordyrelse af byggeriet.

Jeg forstod dernæst, at det ærede medlems retrætepost, om jeg så må sige, var tanken om i hvert fald at overføre statens overskud til nationalbanken. Ja, et sådant forslag gør én lidt forvirret. På den ene side kan det tænkes, at det umiddelbart betyder en kreditstramning; men det ærede medlem siger så, at det i hvert fald også kan betyde, at nationalbanken skal disponere og have magt over, hvordan disse penge skal anbringes. Jeg vil gerne påpege, at skal disse penge udgives og anvendes af nationalbanken efter nationalbankens egen beslutning, er det i realiteten at overføre en del af lovgivningsmagten til nationalbanken, og det er jeg dog ikke sikker på at man er helt moden til endnu her i tinget.

Jeg skal hermed anbefale disse lovforslag til en grundig udvalgsbehandling.

Alfred Jensen: Hver gang vi i de tidligere år har fået forelagt et forslag til udskrivningslov, har det heddet, at det drejer sig om en forlængelse af de gældende regler. Det ser noget besnærende ud, idet man får den opfattelse, at så vil der ikke ske nogen stigning i skattetrykket, at det vil fortsætte i det kommende år, som det er gået i det år, vi er ved at bevæge os ud af.

Erfaringerne viser noget helt andet. De viser, at til trods for at man fortsætter med de gældende regler, sker der en stigning i selve skattebeløbet, der indkasseres. Der er måske skatteydere, der er i stand til at betale det højere beløb, uden at de lider skade

[Alfred Jensen.]

derved eller stilles over for store vanskeligheder; men sådan er det jo ikke for det store flertal. For det store flertal, arbejdere, funktionærer og tjenestemænd, betyder den øgede skatteudskrivning, at de bliver dårligere stillet. Deres indtægtsstigning betyder jo ikke, at de har fået større skatteevne, at deres levevilkår er forbedret, men skyldes udelukkende, at pengenes værdi er forringet. Jeg har tidligere rejst dette spørgsmål i forbindelse med udskrivningsloven og gjort opmærksom på, at man burde tage hensyn hertil, når man udarbejder skatteskalaen, eller når man beregner fradrag — nu har vi kun selve skalaen at holde os til, idet forsørgerfradraget er afskaffet.

Jeg bemærkede mig, at ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Hans Knudsen, rejste spørgsmålet om, hvor meget indtægterne egentlig er steget i forhold til det foregående år. Det er ikke let for os at have noget overblik herover, men vi ved dog, at hver gang der var mulighed for en pristalsregulering af lønningerne, er der kommet reguleringstillæg til, og det betyder, at lønningerne er steget for alle arbejdere, tjenestemænd og funktionærer, og at de derfor vil komme til at betale mere i skat. Hvis skatterne kun var steget i samme forhold, som lønnen er steget, var det måske ikke så galt, men det er værre, fordi skatten er progressiv. Derved kommer den enkelte til at betale en forholdsvis større skat det ene år efter det andet.

Jeg tror, man må gøre sig klart, at vi nu er kommet dertil, at man også bør se på skatteskalaerne og bør foretage en revision under hensyntagen til de indtægtsstigninger, der beregnes. Jeg ser med tilfredshed på, at den højtærede minister har lempet skatten lidt for indtægter mellem 4 000 og 6 000 kr. Det er i allerhøjeste grad tiltrængt, men det er bare ikke tilstrækkeligt. Lempelserne må føres betydeligt højere op. Det er betegnende, at når man tager hensyn til formuestigningerne og forhøjer bundgrænsen for ud-

skrivning af formueskat til 50 000 kr., foretager man også en lettelse i beskatningen af formuerne mellem 50 000 og 100 000 kr. Jeg har ikke noget herimod, godkender tværtimod det, der her vil ske, men jeg mener, at man bør anvende det samme princip på indkomstskatten. Vi har, da ligningsloven var til behandling, gjort opmærksom på, at man måtte foretage ændringer på dette område enten ved at ændre skalaen eller ved at indføre et skattefrit beløb, noget i retning af det tidligere forsørgerfradrag. Jeg foreslog i december, da ligningsloven var til behandling, at der skulle ydes et sådant fradrag på 1 000 kr. for alle skattepligtige indkomster på indtil 15 000 kr., og at der skulle ske en aftrapning af dette beløb for indtægter fra 15 000 kr. til 20 000 kr. Det er vor opfattelse, at man i udvalget bør være opmærksom på dette forhold. Jeg ved ikke, hvor meget håb man i anledning af de udtalelser, det ærede medlem hr. Hans Knudsen fremsatte om de stigende indkomster, kan nære til resultatet, men jeg håber, man vil være opmærksom herpå, og jeg håber også, at der, når lovforslaget kommer til anden behandling, er sket ændringer på dette område.

I anledning af bestemmelsen i § 36 om, at skatten kan helt eller delvis eftergives, hvis der sker en væsentlig forringelse af skatteydernes økonomiske forhold, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der jo er mange, som vil komme til at stå over for vanskeligheder i den kommende tid. Der er adskillige arbejdsløse, som vil få vanskeligt ved at klare skatten. Da vi forleden diskuterede skattereformen, udtalte finansministeren sig om den fordel, der ville være ved en overgang til kildeskat, nemlig at arbejdsløse og syge blev fritaget for at betale skat i den periode, de ikke havde arbejdsindtægt. Med en sådan omsorg og opmærksomhed over for dette spørgsmål forekommer det mig, at det ville være rimeligt allerede nu at nå frem til at få fastslået, at personer, der er arbejdsløse

[Alfred Jensen.]

eller syge, skulle være fritaget for at betale skat i en periode, der svarer til ledigheden, for så vidt den er af et vist omfang. Jeg anbefaler, at man ser på dette spørgsmål i udvalget, og jeg sætter min lid til, at finansministeren og hans partifælle, ordføreren for socialdemokratiet, vil drage spørgsmålet frem og gøre, hvad de kan for at nå frem til en løsning.

Sparebeviserne har ikke vor tilslutning. Vi har vendt os imod den lovgivning, som begrundet sparebeviserne. De vanskeligheder, landet den ene gang efter den anden har stået over for, har vi ikke ment burde løses på den måde, flertallet her i salen har ment. Vi har påvist, at oprustningen var en af hovedårsagerne til vore vanskeligheder, og at man derfor burde foretage nedskæring på dette område, samt at man i øvrigt burde lade være med at gå den liberaliseringens og nedskæringens vej, man er gået.

Vi finder det ganske urimeligt, at man gennemfører foranstaltninger, der betyder, at småkårsfolks indkomster forringes, og at beskæftigelsesmulighederne bliver dårligere. Jeg har i dag, som ved tidligere lejligheder, hørt udtalelser om den særligt privilegerede stilling, arbejdere og tjenestemænd indtager derved, at deres lønninger er pristalsreguleret. Skal vi ikke gøre os klart, at er der nogen, der har lidt skade ved den inflatoriske udvikling, er det netop småkårsfolkene. Det er arbejdere, tjenestemænd og funktionærer, og det er et fuldkommen forkert billede, man fremmaner, når man giver det udseende af, at disse grupper under alle omstændigheder er sikret dækning; det er de jo ikke. De reguleringer, der finder sted, kommer altid bagefter, giver ikke tilstrækkelig dækning; og derfor er jo også de, der kun får den nøgne dækning, pristalsreguleringen giver — hvad enten det så er den, der foreskrives i de kollektive overenskomster, eller den, der foreskrives i tjenestemandsløven — meget, meget dårligt stillet. Derfor er det ganske urimeligt nu at forlange, at de fortsat skal udsættes for den tort ikke at få regulering for de udgiftsforøgelser, nedskæringslovene medfører.

Vi har ingen sympati for sparebeviserne, men er naturligvis langt mere modstandere

af, at man vil forsøge at holde disse forhøjelser uden for pristallet, således som det har været antydnet her. Det forekommer ganske urimeligt, at man fører en sådan tale i en tid, da vi dag efter dag kan læse i aviserne om de kolossale udbytter, der udbetales, om, hvordan der udstedes nye aktier, og hvordan . . . (*Afbrydelse*). Hvor? I alle blade kan man læse om det. Hvis det ærede medlem, der afbryder, ikke er klar over det, skal jeg bagefter forsyne ham med nogle aviser, hvori han kan se, hvordan udbytterne stiger det ene år efter det andet, hvilket jo er udtryk for, at de, der lever af andres arbejde, har haft glimrende kår. Det burde man tage i betragtning, når man taler om de problemer, vi her står over for. Vi vil altså vende os imod, at man fortsætter med sparebeviserne. Vi ønsker, at de prisforhøjelser, der er en følge af den lovgivning, som begrundet sparebeviserne, får lov til at slå igennem i pristallet.

Angående lovforslaget om beskatning af merindtægt har jeg i fjor givet udtryk for vor opfattelse, som går ud på, at den gældende ordning ikke giver en rationel løsning. Der er kun én rationel løsning på dette spørgsmål, og det er at afskaffe skattefradraget. Vi er som andre partier her i tinget gået med til, at dette forsøg gøres for at råde bod på de værste ulemper ved denne side af skattelovgivningen. Vi vil derfor naturligvis også være med til at forlænge loven og derefter sammen med andre vurdere de erfaringer, der bliver gjort. Men for os er der som sagt ingen tvivl om, at den mest rationelle løsning vil være at afskaffe retten til at fradrage betalt skat ved opgørelsen af indkomsten.

Angående lovforslaget om beskatning af renteforsikringer m. m. gør jeg opmærksom på, at jeg tidligere har udtalt min utilfredshed med, at man afskaffede loftet for så at sige alle fradrag for præmiebetaling for pensionsforsikringer. Det forekommer os, at det er en urimelig udvikling af lovgivningen, der her finder sted. Det er fortrinsvis godt stillede medborgere, der får gavn af denne lovgivning. Det er dem, der har mulighed for at betale de høje præmier; og den skattefrihed, der ydes som følge heraf, bliver betydeligt større for en stor indkomst end for en lille, beskeden indkomst. Vi ser derfor

[Alfred Jensen.]

ikke med megen velvilje på, at man går videre ad den vej. Vi så hellere, at der blev lagt loft over disse fradragsrettigheder. Jeg nærer dog intet håb om, at noget sådant vil blive gennemført, hverken i år eller næste år, al den stund man søger at favorisere dem, der er særdeles godt stillet i samfundet, og man gør det under påberåbelse af, at man fremmer opsparingen. Man skal dog gøre sig klart, at det, man fremmer opsparingen med på disse områder, må andre, der har ringere mulighed for selv at spare op, yde deres alt for uforholdsmæssigt store bidrag til. Det er derfor, vi har vore betænkeligheder.

Hvad angår lovforslaget om børnetilskud, har vi fortsat den opfattelse, at det ikke bør være en skatteforanstaltning, men at denne lovgivning så hurtigt som muligt bør overføres til socialministeriet. Vi har i tidligere år stillet forslag om, at der sker en sådan ændring på dette område, men vi må naturligvis også tage stilling til det foreliggende forslag, som afviger noget fra den gældende lovgivning.

Vi ser med velvilje på, at man har forhøjet aldersgrænsen fra 16 til 18 år, og finder, det ville være ganske urimeligt ikke at foretage en sådan forhøjelse. Når vi har talt for at hæve aldersgrænsen fra 16 til 18 år i skattelovgivningen, har det ikke alene været, fordi der så kunne gives fradrag ved beregningen af skatten, men også fordi de pågældende forældre derved fik mulighed for at få børnetilskud. Vi godkender derfor det, der her er foreslået.

Jeg må også udtale min tilfredshed med, at man her forlader begrebet skattepligtig indkomst og går over til skalaindkomst. Dermed vil jeg dog ikke sige, at man er nået frem til det rigtige. Det oplyses i bemærkningerne, at det beløb, der skal udbetales, bliver ca. det samme som i år. Jeg har det indtryk, at beløbene burde forhøjes, og det er en mangel i forslaget, at man ikke har foretaget i det mindste en ajourføring af beløbene. Jeg ved ikke, om spørgsmålet vil blive rejst i udvalget, men skulle det ske, vil jeg anbefale, at man overvejer sagen. Jeg forstår i øvrigt, at man vil se på forslaget og de nærmere virkninger af de ændringer, der her foreslås.

Angående bestemmelsen om enlige mødre

med børn forekommer det mig, at det ikke er en helt tilfredsstillende løsning, der nås, hvis man gennemfører den forhøjelse af børnetilskuddet på 50 pct., der er tale om. Mange mødre, som kun har ét barn, og som hidtil har fået 180 kr. som følge af de tilskud, der blev ydet i forbindelse med ekstrahjælp til aldersrentemodtagere og folk, der i øvrigt får tilskud i henhold til folkeforsikringsloven, vil, når man går over til at yde et ekstra tilskud på 50 pct., blive dårligere stillet, end de er i øjeblikket. Jeg har ikke det ringeste at indvende imod, at der i de tilfælde, hvor der er flere børn, bliver givet et større tilskud, men det forekommer mig, at man må finde frem til en bedre løsning af dette spørgsmål for de enlige mødre, der kun har ét barn. Jeg kunne tænke mig, at man i det mindste drog omsorg for, at der blev udbetalt et tillæg på 100 pct. i sådanne tilfælde, med en aftrapning ned til det procenttillæg, der her foreslås.

Jeg har nu fremsat de bemærkninger, mit parti ønsker at fremsætte ved denne første behandling, og jeg håber, man vil tage hensyn til vore synspunkter. Gør man ikke det, vil vi forbeholde os ret til at stille ændringsforslag i det omfang, vi finder det fornødent, når lovforslagene kommer til anden behandling.

Søren Olesen: Det er ikke store ændringer, der er foreslået i udskrivningsloven. Mit parti kan tiltræde de lempelser, der foreslås med hensyn til beskattningen af de små indtægter. Det begrundes med, at folkepensionsbidraget vil mærkes for disse mindre indtægter, og man finder det derfor naturligt at give dem en mindre skattelettelse, som dog ikke helt vil opveje det bidrag, der påhviler dem til folkepensionen. Jeg er nu ikke stor tilhænger af denne begrundelse, fordi jeg mener, man må holde tingene ude fra hinanden. En ting er, at man pålægger befolkningen en byrde som følge af en særskilt lov, den anden ting er, hvilket grundlag der er for skattelettelser, og de to ting mener jeg i og for sig burde holdes adskilt. Når folkepensionen volder den hovedpine, som den gør — og vil blive ved med et godt stykke ind i fremtiden — så har det jo særlig to årsager, nemlig dels, at man gik til en del ydelser, som var aldeles unødvendige

[Søren Olesen.]

og upåkrævede, og dels, at man opgav at finde frem til de besparelser, man havde håbet at finde. Når derfor venstre og de konservative i dag kritiserer den skattelettelse, man her giver, og ikke finder, at der er grundlag for en sådan lettelse, har det netop sin årsag i, at de to partier svigtede på de to punkter, jeg her har nævnt. Man havde stillet strenge krav om, at der skulle findes besparelser, ellers ville man ikke vedtage nogen lov om folkepension, men man opgav at finde besparelser, og man vedtog alligevel loven.

Hvis man ikke havde uddelt penge til de folk, som har indtægt nok i forvejen, og hvis man havde holdt fast ved kravet om besparelser, havde der i dag været et naturligt grundlag for en skattelettelse som den her foreslåede. Men når man ikke har skabt dette naturlige grundlag, mener jeg, at de to partier selv er skyldige deri, og vi fra vor side kan altså som sagt bifalde denne skattelettelse, da vi ikke har ansvaret for, at de betingelser, som måske kunne have været til stede, hvis man havde fulgt vort standpunkt med hensyn til folkepensionsforslaget, ikke er til stede.

Dernæst er der foreslået en lempelse for formueskattens vedkommende. Forholdet er jo det, at der for de fleste formuers vedkommende er svaret indtægtsskat af dem, og derfor finder vi heller ikke noget urimeligt i, at man her letter formueskatten for de mindre formuers vedkommende derved, at man hæver grænsen.

Om det nye afsnit i udskrivningsloven angående sparebeviserne vil jeg derefter gerne gøre nogle enkelte bemærkninger.

Man indførte i sin tid tøjskatten og de andre forbrugsbegrænsende foranstaltninger for at beskære befolkningens forbrug. Vi gik imod denne beskatning, fordi man efter vor mening, når man var klar over, at der var et for stort forbrug, hellere burde nedskære de offentlige udgifter og dermed sætte mindre beløb i omløb end ellers; derved ville der blive lagt en dæmper også på det private forbrug, idet man så fra privat side måtte bære de investeringer, der nu gives tilskud til. Men hvorfor søger man så at skjule sine hensigter? Når man er enig om, at man må rette et angreb mod befolkningens lønninger og begrænse dens forbrug

ved at pålægge øgede afgifter, hvorfor kan man så ikke lige så godt være brutal og sige, at der naturligvis ikke skal ydes nogen compensation, hverken i form af indregning i pristallet eller ved uddeling af disse sparebeviser? Vi mener, man skulle have ladet være med at gennemføre denne tøjsskat, så havde man heller ikke haft spekulationer med hensyn til pristallet. På den anden side mener vi, at når man vil gennemføre den slags, bør man naturligvis ikke narre befolkningen ved at sige, at det skal ikke indregnes i pristallet, for det vil det jo alligevel blive på en eller anden måde, det kan ikke undgås. Som sagt: vi mener, man lige så godt kunne være sine hensigter bekendt.

Nu har man i to år uddelt sparebeviser, som ikke har fundet nogen særlig taknemlig modtagelse hos befolkningen — og det er forståeligt — foruden at det koster store beløb at administrere denne ordning; disse mange penge kunne man have sparet skatteyderne for. Så står man over for spørgsmålet: når man nu har gjort loven om tøjsskatten permanent, vil man så fortsætte med at uddele disse sparebeviser også ud i fremtiden? Jeg kan godt forstå, at man er noget betænkelig derved; men ordningen er altså her foreløbig foreslået forlænget for et år endnu.

Jeg mener, man burde gå den modsatte vej, lade være at uddele nye sparebeviser og i stedet brænde dem, man allerede har uddelt; hvis man så samtidig ophævede tøjsskatten, tror jeg, hele befolkningen ville være tilfreds med en sådan løsning. Jeg tror, at de, der har fået sparebeviser, gladeligt ville udlevere dem, hvis de så samtidig kom af med tøjsskatten; befolkningen har jo nemlig ikke nogen større tiltro til, at disse beviser til sin tid vil blive indløst, medmindre man da går til at lægge nye byrder på befolkningen. Man må nemlig ikke være blind for, at dette at udstede sådanne sparebeviser kun er at udskyde vanskelighederne med hensyn til pristallet, og hvad der knytter sig dertil. Man udskyder vanskelighederne til senere hen, til et tidspunkt, hvorom man ikke ved, om der da er bedre betingelser for at udbetale disse beløb. Man kan egentlig forme det på den måde, at de forbrugsbegrænsende foranstaltninger, man nu har

[Søren Olesen.]

iværksat og praktiseret i disse to år, forvandles på det tidspunkt, da sparebeviserne skal indløses, til forbrugsfremmende foranstaltninger. Det er nemlig det, der sker: de begrænsninger, man laver nu, kommer igen som en forøgelse af købekraften, når pengene til sin tid skal udbetales, og det kan være, der til den tid er endnu mindre grundlag for at forøge befolkningens købekraft end i øjeblikket. Derfor er det, synes jeg, en mærkelig fremgangsmåde, og det er jo sandt, som det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at tinget famler i blinde. Det er i virkeligheden det, man gør, når man udsteder sådanne anvisninger på en fremtid, som man ikke aner noget som helst om. Det samme gælder naturligvis den såkaldte bundne opsparing, det gælder præmieobligationer, og hvad mere man har udstedt af anvisninger på en fremtid, som man ikke ved noget om.

Jeg mener derfor, at alle disse foranstaltninger ikke burde iværksættes. Man burde tage konsekvenserne i øjeblikket, og hvis man mener, at der skal pålægges befolkningen nye byrder, må man være det bekendt og ikke forsøge at camouflere det ved at give med den ene hånd og tage med den anden — og så bare udskyde vanskelighederne til en senere tid. Derfor er vi fra vor side imod at forlænge denne ordning med sparebeviserne, og vort forslag skal som sagt være dette, at man lader være at udstede nye og ser at komme af med dem, man har udstedt, så hurtigt som muligt samt ophæver tøjskatten. Det tror vi befolkningen vil være mere tilfreds med, og det vil være mere ærligt og reelt end det, man her foreslår.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard benyttede lejligheden til at tale om fire andre forslag, som naturligvis var det radikale venstres egne forslag, og der er måske ikke noget at sige til, at det ærede medlem benytter en lejlighed, når han synes den gives. Men det, jeg lige ville anholde, var, at det mundede ud i, at man skulle søge at skabe større enighed her i tinget, dels vel nu, men særlig efter valget. Se, det kommer jo meget an på, hvad man vil skabe enighed om. Hvis man vil skabe enighed om at pålægge befolkningen større

byrder, hvis man vil skabe enighed om at skaffe staten større magt og forøge statens udgifter på forskellige områder, så vil i hvert fald retsforbundet melde fra; en sådan enighed mener vi hverken vil gavne det politiske liv eller befolkningens selvstændige ansvar for dens egne forhold. Hvis det derimod kunne blive en enighed om at gå til mere dybtgående reformer, vil vi fra vor side være villige til at se på det, og så skal det kun glæde os, om man virkelig vil tage fat på de store opgaver i det, man kalder en større helhed, i stedet for alle de løsninger, man her er kommet ind på, og som ikke er varige løsninger, men kun udskyder ansvaret til senere tiders politikere, uden at man har nogen som helst garanti for, at forholdene til den tid vil være lettere, og at det vil være lettere at løse opgaverne.

Hvad angår lovforslaget om børnetilskud, har vi ikke noget særligt at bemærke til de foreslåede ændringer, og vi kan også tiltræde det forøgede børnetilskud, som man agter at give de enlige mødre.

Loven om skattelettelse for merindtægter kan vi også gå med til et år endnu som en midlertidig lov, så at man kan indvinde nogle flere erfaringer med hensyn til, hvordan den virker. Men vi mener ikke, det er nogen varig løsning af spørgsmålet.

Vi kan ligeledes tiltræde de ændringer, man foreslår med hensyn til forsikringer, nemlig at man gør beløbet skattefrit ved indbetalingen, men at det beskattes, når det kommer til udbetaling. Der har været rejst et spørgsmål angående dødsboer i forbindelse med § 6 i dette lovforslag. Det, jeg savner deri, er snarere en behandling af kommunernes forhold. Jeg ved ikke rigtig, hvordan man har tænkt sig at ordne dette, for under en almindelig indtægtsbeskatning af de beløb, der kommer til udbetaling, vil kommunerne jo også få en andel, men jeg ser ikke, at der med denne engangsbeskatning på 30 pct. er taget hensyn til kommunernes forhold. Det er dog et rent detailspørgsmål.

Finansministeren (Kampmann): Der er jo sagt så mange ting under denne debat, at det kan blive lidt vanskeligt for mig at svare på alt. Jeg finder det rimeligt først

[Finansministeren.]

at knytte nogle bemærkninger til de enkelte lovforslag og bagefter at fremsætte et par principielle bemærkninger, særlig i tilknytning til det, som de ærede medlemmer hr. Bertel Dahlgaard og hr. Poul Møller har fremført.

Jeg har forstået, at der er almindelig tilslutning til forslaget til lov om lempelse af beskatningen af merindtægt for skatteåret 1958-59, så det behøver jeg vist ikke at sige mere om. Jeg har også forstået, at der stort set er tilslutning til forslaget til lov om beskatningen af renteforsikringer m. v. og pristalsreguleret alderdomsopsparring, idet man dog gerne vil se lidt nærmere på § 6. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen ønskede at se nogle beregninger vedrørende de 30 pct. Jeg kan meddele, at vi har foretaget et skøn over marginalbeskatningen, og det kan fremlægges i udvalget. Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at her var en lille attack på skattefradragsretten. Jeg skal i udvalget redegøre for, hvorfor jeg mener, at der er gode og saglige grunde til at gøre det på den måde.

Hvad angår forslaget til lov om børnetilskud, har jeg forstået, at der var et flertal, der gik ind for det. Jeg forstod, at også partiet venstre gik ind for forslaget, men dog ikke kunne gå med til, at grænsen blev forhøjet fra de 16 til de 18 år. Jeg må sige, at dette standpunkt undrer mig, når man med hensyn til børnefradraget kan gå i vejret. Det er jo således, at børnetilskuddet kommer dem med de mindre indtægter til gode i højere grad end børnefradraget, og dem, vi gerne vil hjælpe med dette forslag, er jo dog familier med børn, der skal studere eller på anden måde koster noget, når de kommer op på mellem 16 og 18 år. Det er højst ejendommeligt, at man så vælger at gå med til at forhøje børnefradraget, men ikke børnetilskuddet. Jeg tror, at partiet venstre på en eller anden måde må have fået ordet „børnetilskud“ galt i halsen. Børnefradrag er jo også tilskud på akkurat samme måde som børnetilskud, det har bare en anden virkning. Jeg synes, at venstre skulle overveje sagen endnu en gang.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen

var også inde på at ville se, hvorledes den nye skala, om jeg så må sige, virkede. Der kan opstilles tal, der viser, at den stort set skulle virke som den nuværende.

Det har i øvrigt glædet mig, at man fra så mange sider har tilsluttet sig tanken om, at de enlige kvindelige forsørgere skal have børnetilskud med et beløb, der er 50 pct. højere. Det er en tankegang, der er nedlagt i skattereformforslaget, og som det glæder mig meget at vi måske kan få lejlighed til at føre ud i livet nu.

Hvad angår lovforslaget om udskrivning af indkomst- og formueskat, må jeg sige, at trods de lidt hårde bemærkninger, der er faldet, er der stort set tilslutning til alle hovedbestemmelserne.

Både det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og det ærede medlem hr. Poul Møller fremførte i en næsten forarget tone indvendinger imod, at grænsen for indkomstskattepligtens indtræden blev forhøjet fra 4 000 kr. til 4 100 kr. Jeg blev hørlig talt meget forundret over den forargede tone. Jeg kan nemlig ikke se, at der i den forbindelse er tale om at gribe ind i et forlig. Der er tale om det rent tekniske, at hvis vi ikke ændrede grænsen fra 4 000 til 4 100 kr., ville en indkomst, der stiger fra 3 950 kr. til 4 000 kr., pludselig skulle betale 50 kr. i skat. Da jeg sammenholdt folkepensionen med skalaen her, gik dette op for mig, og så rettede vi det. At det på nogen måde skulle være brud på et forlig, forstår jeg altså ikke. Der er tale om en skattelettelse på 15 og 20 kr. for indtægter mellem 4 000 kr. og 6 000 kr. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen siger næsten i samme åndedrag, at det er meget rimeligt, at beløbet for formueskattepligtens indtræden sættes i vejret fra 30 000 til 50 000 kr., ja, at man kunne tænke sig at ajourføre det op til 100 000 kr. Jeg synes, det er hårdt over for dem med de små indtægter, at man ikke kan unde dem denne lille lettelse, medens man er villig til at give dem, som har det langt bedre, dem, hvis formue ligger helt oppe ved 100 000 kr., lettelse. Hvis vi endelig skal tale om det principielle, ved jeg ikke, hvor det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er henne, for vi har vel også her i tinget i forening ophøjet overenskomstforslaget til lov, og deri indgik pristalsreguleringen.

[Finansministeren.]

Det ærede medlem holder sig dog ikke tilbage fra på venstres vegne nu at sige, at man skal gribe ind her.

Jeg håber, at vi i udvalget kan nå frem til så sagligt og roligt som muligt at diskutere dette rent tekniske spørgsmål. Jeg kunne forstå de ærede medlemmer, hvis grænsen for indkomstskattepligtens indtræden var forhøjet fra 4 000 kr. til 5 000 eller 6 000 kr., altså en væsentlig forhøjelse, men det, der er sket, er jo kun en forhøjelse fra 4 000 til 4 100 kr., og det undrer mig meget, at man er sådan imod det. I øvrigt har jeg forstået, at der var tilslutning til forhøjelse af grænsen for formueskattepligtens indtræden.

Der er fremsat mange udtalelser om forslaget om sparebeviser. Jeg forstod, at partiet venstre mente, at man simpelt hen ikke skulle forlænge lovgivningen om sparebeviser og så til gengæld holde manufakturafgiften uden for pristallet. Jeg mener altså, det er forkert at gøre det midt i overenskomstperioden. Når jeg nævner ordet „overenskomstperioden“, kan jeg samtidig svare på det spørgsmål, der er stillet til mig: om jeg mener, at man skal fortsætte med sparebeviserne i det uendelige, hvis man fortsætter med manufakturafgiften. Dertil vil jeg sige, at jeg håber, at vi ved den kommende overenskomstperiode begyndelse kan få sådanne regler for lønregulering, at vi kan undgå sparebeviser. Om det skal ske som følge af selve overenskomsten eller ved ændringer i pristallet, ved jeg ikke, men jeg finder det rimeligt, når vi står midt i en overenskomstperiode, at forlænge for et år endnu.

Det ærede medlem hr. Poul Møller ville slet ikke tage stilling til spørgsmålet. Det ærede medlem hr. Thorvil Kristensen sagde, at det var lidet modigt, at vi kom så sent med det. Så er det ærede medlem hr. Poul Møller endnu mindre modig, for han og hans parti tog jo ikke stilling til sagen. Det konservative parti har ikke foreslået manufakturafgiftens ophævelse, det konservative parti vil ikke være med til sparebevisernes forlængelse. Betyder det, at det konservative parti mener, at pristallet skal stige med de 5 points? Det var rart at få svar herpå.

Jeg forstår, at det radikale venstre vil overveje, om vi skal have sparebeviserne,

eller om der kan findes en anden form. Jeg er naturligvis villig til i udvalget at drøfte, om der kan findes en anden form. Jeg har tænkt en del over det, og på forhånd gør jeg opmærksom på, at det ikke er så ligetil at finde en form, der tilgodeser de forskellige formål.

Det ærede medlem hr. Poul Møller benyttede i øvrigt lejligheden til at fremsætte sit partis syn på den økonomiske situation og på, hvad der skulle foretages nu. Det ærede medlem sagde mange gange, at vi skulle begrænse omkostningerne, og det kan jeg i og for sig være enig med ham i, men jeg hørte meget nøje efter, hvad det ærede medlem sagde, og jeg opfattede ikke, at det ærede medlem gjorde en eneste bemærkning om, hvordan vi skal begrænse omkostningerne. Jeg synes, det ville være oplysende i diskussionen, hvis det ærede medlem ville sige lidt mere herom. Det er meget let at sige, at vi skal begrænse omkostningerne, men hvordan skal det gøres?

Så uddybede det ærede medlem den konservative såkaldte antiinflationsplan, som jo gennemgår mange forvandlinger. Det kan være, at prisstigningerne holder op, før man er færdig med forvandlingen. Det begyndte med, at skatterne skulle nedsættes, borgerne skulle have pengene, så ville pristallet falde, og derigennem havde man bekæmpet inflationen. Det næste var, at det gik op for det konservative folkeparti, at det måske ikke var så godt, at borgerne fik pengene. Man kunne nøjes med at nedsætte skatterne og så sætte pengene ind i banker eller sparekasser, men så var det jo i realiteten ingen skattelettelse, men bunden opsparing. At man, samtidig med at man førte denne plan frem, i stærke vendinger angreb sparebeviserne, som jo også er en bunden opsparing, ja, endogså tillod sig i det ærede medlems blad at kalde dem det rene fup, skal jeg lade ligge i dag; det kan vi tale om, når vi kommer hen under valget. Nu er det efterhånden gået op for partiet, at det måske ikke er så godt at sætte pengene ind i de private banker, for man ved jo ikke, hvad de kan finde på at bruge pengene til. Nu skal de ind i nationalbanken, og så vidt jeg forstod, skal de sættes ind på en særlig konto. Nu er det jo lidt svært at følge det ærede medlem, og det er der vist andre end mig der synes; jeg hørte, at også det

[Finansministeren.]

ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard havde svært ved at følge med. Jeg tror, at det ærede medlem havde en vis konsekvent idé. Jeg forstod ham således, at pengene skulle sættes ind på en særlig konto i nationalbanken, men det er dog ikke nogen speciel idé; der er andre, der har haft den samme tanke, og det ærede medlem har før kritiseret den. Det må altså være noget i retning af, at samtidig med at pengene sættes ind på en særlig konto, skal statens træk på nationalbanken begrænses.

Der er fremskridt i den konservative plan, idet man nu er klar over, hvad man ikke var under forligsforhandlingerne for 2 år siden, at man ikke bare kan sige, at staten ikke må trække på nationalbanken. Det må kræves, at staten bruger færre penge, og en af hovedideerne er, så vidt jeg har forstået, at staten ikke skal finansiere boligbyggeriet direkte med penge, men udstede obligationer. Men hvis der — hvad også det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard var inde på — skal bygges det samme som hidtil, skal der også sælges den samme obligationsmængde som hidtil. Meningen bliver vel, at nationalbanken for de penge, der står på den særlige konto, skal købe disse obligationer. Det vil ikke blive meget lettere af det; det er kun et ekstra omsvøb. Det kan være, det er det ærede medlems tanke, at i stedet for at nationalbanken køber så mange obligationer som hidtil, skulle pengene gå ind i de private banker til det private erhvervsliv. Så synes jeg, man skulle sige det fra konservativ side, for så er konsekvensen altså, at boligbyggeriet skal sættes ned. Hvis det er det, man ønsker, må det ærede medlem hellere direkte stille forslag om at sætte boligbyggeriet ned, så ved vi, hvad vi har at rette os efter.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard fremsatte en plan i fire punkter, og jeg tør nok sige, at målene kan vi vist alle være enige om. Det var øget opsparing, besparelser på statsbudgettet, standsning af kampen mellem løn og priser og øget produktion. Men det kniber jo, når vi når til midlerne. Her nævnte det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard nogle af de forslag, det radikale venstre har fremsat, og som der forhandles om endnu. Jeg kan godt tilsige

støtte til videre forhandling af disse, således at vi søger at nå de resultater, vi nu kan nå. Jeg tror imidlertid ikke, at man, selv om man tænkte sig, at de forslag, det radikale venstre har fremsat, blev gennemført, alene derigennem ville have løst vort lands økonomiske problemer, og det tror det ærede medlem vist egentlig heller ikke.

Hvad angår spørgsmålet om at øge produktionen og investeringerne gennem forslag om ændrede afskrivningsregler og oprettelse af investeringsfonds spurgte det ærede medlem hr. Poul Møller mig, hvor langt vi er nået. Som tingets ærede medlemmer ved, er betænkningen lige blevet færdig. Jeg kan kun sige, at der er gjort et stort arbejde af medlemmerne i udvalget, og at det skyldes et stadigt pres fra min side, at betænkningen er blevet så tidligt færdig. Jeg er meget taknemlig herfor, men dermed er vi ikke færdige med arbejdet. Det er meget svært at udarbejde disse lovforslag, og det, at den tid, der bliver til behandling af lovforslagene, er knap, gør det ikke mindre nødvendigt, at man er meget omhyggelig med lovforslagenes udarbejdelse. Så snart vi er nået til ende, skal vi imidlertid se at få dem frem. Der er dog det at sige til det, at selv om vi skal have valg den 14. maj, er der meget, der taler for, at tinget skal ind efter valget, således at der skulle være mulighed for at få dem gennemført i forsommeren.

Med hensyn til kapløbet mellem lønninger og priser er det vel sådan, at medens vi hidtil har været så bekymrede over pristigningerne, er vi nu i stedet for bekymrede over prisnedgangen. Vi har vel imidlertid også lov at tage det lyspunkt med, at det fald i priserne og den nedgang, vi har haft i landbrugspriserne i den sidste måned, og som jeg beklager mindst lige så stærkt som landbruget, har i hvert fald den gode side, at det medfører en nedgang i pristallet; det synes jeg taler for, at vi søger at stabilisere pristallet ved at gennemføre sparebeviserne. Vi har virkelig en mulighed herfor både i april og juli måned. Det store problem bliver således ikke så meget kampen mellem lønninger og priser som de valutavanskeligheder, vi bliver stillet overfor som følge af nedgangen i landbrugets priser.

[Finansministeren.]

Tager vi besparelserne på statsbudgettet, er der, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, nået nogle resultater. Jeg tror imidlertid, at det godt kan blive nødvendigt at foretage yderligere besparelser, men det er noget, vi må drøfte i forbindelse med finanslovsforslagets anden og tredje behandling.

Endelig er der spørgsmålet om opsparring. Her var det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard inde på den samme tanke som så mange andre, nemlig at give en vis rabat eller skattefritagelse for små renteindtægter; det er noget, vi kan drøfte i udvalget.

Jeg lagde i øvrigt mærke til, at det ærede medlem hr. Alfred Jensen var tilfreds med en række af punkterne i lovforslagene, og det takker jeg for.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen foretog en lang udredning i forbindelse med sparebeviserne og sagde meget herom. Jeg må gøre det ærede medlem opmærksom på, at hver gang man forbruger opsparring, hvad enten det er opsparring gennem sparebeviser eller på anden måde, sker der en udvidelse af forbruget. Det er ikke noget, der er specielt for den opsparring, der foregår gennem sparebeviser. Jeg tror, det ærede medlem har fået dette lidt galt i halsen.

Endelig stillede det ærede medlem hr. Poul Møller mig det, jeg kan næsten sige traditionelle spørgsmål om kooperationsbeskatningen. Jeg kan svare, at arbejdet fremmes mest muligt; det ærede medlem har vel heller ikke ventet andet. Der har imidlertid været enighed i udvalget og — det er det væsentlige — blandt erhvervenes repræsentanter om, at yderligere materiale måtte indhentes fra de skattelignende myndigheder. Det er sket, materialet er ved at blive bearbejdet, og jeg skal gerne gøre mit til, at udvalget fremmer sit arbejde mest muligt.

Hans Knudsen: De ordførertaler, der er holdt, giver mig ikke anledning til at gøre

mange bemærkninger efter finansministerens svartale.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard mente ikke, socialdemokratiet i 1951-52 havde forsøgt at gøre den bundne opsparring særlig populær; deri skulle vel ligge en antydning af, at vi havde gjort det modsatte. Jeg gør opmærksom på, at socialdemokratiet var med til at gennemføre den bundne opsparring i 1951-52. Jeg kunne nok have ønsket den lidt anderledes på visse områder, men vi fandt den nødvendig. Vi stemte for den, og jeg tør sige for mit eget vedkommende, og jeg tror, det gælder for mine partifæller, at vi gjorde, hvad der var os muligt for at forklare befolkningen nødvendigheden af opsparringen.

Der er imidlertid den forskel på den bundne opsparring og sparebeviserne, at pengene til de sidste er folk nu kommet af med, de har måttet betale dem gennem tøj-skatten, og de skal også fortsat betale tøj-skat; det er vi enige om her i tinget. Nu er spørgsmålet derfor blot dette, om de fast-lønnede, tjenestemændene og lønarbejderne, ikke skal have den dækning, som sparebeviserne giver dem, om man skal stryge disse sparebeviser og, som det er foreslået fra anden side i dag, gennemføre en ordning, hvorefter tøj-skatten holdes uden for pristallet. Jeg forstår, at både venstre og det konservative folkeparti vil gå imod dækningen gennem sparebeviser. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at det, at vi ophøjede forliget til lov, som vi gjorde det i foråret, ikke skulle afskære os fra at gennemføre nye afgifter. Nej, den opfattelse kan det ærede medlem jo godt have, men jeg gør opmærksom på, at her er der ikke tale om at gennemføre nye afgifter, her er der tale om en afgift, som har bestået gennem 2 år, at der i foråret blev givet dækning gennem sparebeviser, og at man med god grund kunne vente, at der, når afgifterne blev forlænget, igen ville blive givet dækning gennem sparebeviser. Jeg forstår derfor ikke, at man kan tænke sig nogen anden ordning, og jeg forstår specielt

[Hans Knudsen.]

ikke, at de konservative kan tænke sig en ordning, som ikke opfylder det dækningskrav, der sidst blev opfyldt.

Forhøjelsen af bundgrænsen for beskatning fra 4 000 kr. til 4 100 kr. — der vil betyde, at en skattepligtig indkomst på 4 000 kr., af hvilken der i dag betales 20 kr. i statsskat, bliver fritaget for skat, og at der sker en skattelettelse på 20 kr. for indkomster derover indtil 6 000 kr. — forstår jeg ikke man kan sammenstille med forliget om folkepensioneringens gennemførelse. Det er rigtigt, at da vi gennemførte folkepensioneringen, var der enighed om, at afgiften 1 pct. skulle betales af skalaindkomster fra 4 000 kr. og opefter, men således at den ene procent skulle opføres særskilt på skatteblanketten. Jeg var lidt forbavset over det dengang, fordi vi lige havde gennemført sammenlægningen af 4 forskellige indkomstskatter og var vældig glade, fordi vi havde slået dem sammen til én; nu skulle vi altså have en særlig afgift foruden. Det bøjede man sig imidlertid for, det blev gennemført; men uanset hvor vi sætter bundgrænsen, om vi bliver stående ved de 4 000 kr. eller går op til 4 100 kr., vil statsskattebeløbet stå opført for sig på skatteblanketten, og den ene pct. i folkepensionsafgift vil også stå for sig, så jeg forstår slet ikke, at man kan betegne den foreslåede ændring således, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gjorde det. Jeg synes, det er en meget fornuftig ændring, der her foreslås gennemført, for at der ikke fremtidig skal startes ved 4 000 kr.s indkomst med en samlet skat på 60 kr. Vi plejer altid, både i vore skattelove og andre steder, at sørge for, at der kommer en nogenlunde glidende skala, og at der ikke begynder med et stort spring, men det ville jeg betegne det som, hvis man ved en indkomst på 4 000 kr. pludselig skulle begynde med de 60 kr., som folkepensionsafgiften og statsskatten tilsammen ville andrage.

Thorkil Kristensen: Den højtærede finansminister forstod ikke, at venstre kunne acceptere, at grænsen for børnefradrag sættes ved 18 år, medens vi mener, man bør blive stående ved 16 års grænsen for tildeling af børnetilskud. Ministeren mente i denne forbindelse, at venstre havde fået

ordet tilskud galt i halsen. Det håber jeg ikke, men vi har aldrig principielt gennemdrøftet spørgsmålet børnefradrag kontra børnetilskud. Der er aldrig kommet nogen rigtig klaring af de forskellige indstillinger til dette spørgsmål. Vi har fra gammel tid haft børnefradrag i vor skattelovgivning. Vi fik for nogle år siden børnetilskud i anledning af en bestemt forandring i den økonomiske lovgivning og har senere beholdt det. Vi har med andre ord fået børnetilskuddet ind i vor lovgivning, uden at der til grund for dette ligger en principiel debat om, hvorvidt det nu også var rigtigt. Nogle mener, man skal have børnefradrag, nogle mener, man skal have børnetilskud i stedet for, og der er vistnok også nogle, der mener, at en kombination af de to ting er det bedste. Det skal jeg ikke tage stilling til i dag, for det foreligger jo ikke; men børnefradraget har den bestemte idé, at det, hvad skattebyrden angår, forsøger at stille dem, der har børn, nogenlunde lige med dem, der ikke har det. De, der har børn, skal have en større indkomst for økonomisk set at være lige så godt stillet som dem, der ikke har børn. Det gælder i alle indtægtsklasserne, og derfor får de et fradrag, som stiller dem lige med dem, som i øvrigt har en lidt større indkomst. Børnetilskuddet er en mere udpræget social ordning, som ikke virker i alle indtægtsklasser og derfor ikke har samme generelle karakter som børnefradraget.

Så var der de 8 mill. kr.s skattelettelse til indkomster på mellem 4 000 kr. og 6 000 kr. Den højtærede finansminister og det ærede medlem hr. Hans Knudsen talte, syntes jeg, som om det blot drejede sig om at udjævne en skarp kant. De er betænke lige ved, at der ved en skarp indtægtsgrænse pludselig kommer en betydelig skat, som man ikke skal betale, når man ligger lige under denne indtægtsgrænse. Ja, vi kan altid tale os til rette om at udjævne indtægtsgrænsen, men så snart det drejer sig om en sådan ensidig udjævning, at der i et forholdsvis beskedent indkomstinterval ligger en skattelettelse på 8 mill. kr., så får det en politisk karakter; det må man tillade at vi siger her fra talerstolen.

Jeg vil på den givne foranledning gerne have beregnet til brug for udvalget, hvor meget de pågældende indtægtsklasser skal betale i folkepensionsbidrag, så at vi kan

[Thorkil Kristensen.]

se, hvad denne skattelettelse på 8 mill. kr. betyder i forhold til det de pågældende mennesker pålagte folkepensionsbidrag. Det foreslåede er i realiteten en nedsættelse af de folkepensionsbidrag for de pågældende indtægtsklasser, som blev vedtaget sidste efterår.

Så skal jeg gøre et par bemærkninger om sparebeviserne og pristallet. Den højtærede finansminister hævdede, at man ikke kunne ændre dette forhold midt i overenskomstperioden, men denne betragtning kan ikke holde for en nærmere undersøgelse. Vi har tidligere været enige om — det er gennemført på bredt politisk grundlag — at man kunne gennemføre nye skatter, som ikke skulle indregnes i pristallet, og det har man gjort i en overenskomstperiode. Man kan næsten ikke undgå at gøre det i en overenskomstperiode, ellers skulle man gøre det om natten mellem udløbet af én overenskomst og ikrafttrædelsen af den næste. Alt, hvad man gør af den slags, foregår jo i en overenskomstperiode. Om det lige akkurat er midt i den, kan vel ikke være afgørende. Jeg indrømmer, at i øjeblikket er vi i marts måned, så vi er matematisk så nær som muligt midt i overenskomstperioden; men havde det været bedre f. eks. i januar måned eller i juni måned i fjor, eller vil det være bedre i august i år? Det er der vel ingen der kan mene, så det kan ikke være afgørende, at det er i en overenskomstperiode.

Det ærede medlem hr. Hans Knudsen siger, at det er en ordening, som har bestået i 2 år. Ja, det er rigtigt, men næste år vil det være en ordening, som har bestået i 3 år, og næste år risikerer vi også, at vi skal tage stilling til den i en overenskomstperiode. Det bliver vel ikke lettere, når den har bestået i 3 år, end nu, da den har bestået i 2.

Må jeg i øvrigt til denne betragtning sige følgende, som jeg lægger nogen vægt på. Hvis vi er enige om, at vi kan ændre statens finansielle lovgivning sådan, at det påvirker forskellige borgeres stilling, og gøre dette, uanset at det foregår i en overenskomstperiode, så kan sådanne ændringer vel ikke være begrænset til ændringer af en ganske bestemt slags. Hvis staten kan gennemføre en lov, som bevirker,

at jeg skal betale mere i skat til staten, uden at der tages hensyn til, at det sker i en overenskomstperiode, må staten også kunne vedtage en lov, som betyder, at jeg får mindre fra staten, end jeg hidtil har fået. Jeg kan ikke personlig se nogen forskel på dette, at der vedtages en lov, som bestemmer, at jeg skal betale mere, end jeg hidtil har gjort, og at der vedtages en lov, som bestemmer, at jeg skal have mindre, end jeg hidtil har fået. Det må komme ud på ét.

I øvrigt kan jeg ikke forstå — det vil jeg gerne gentage fra min første tale i dag — hvad det er for en principiel forskel, der her skal være mellem lønmodtagere og andre mennesker. Man kan sige, at vi i fjor vedtog en lov om, hvad arbejderne skulle have i løn, men man kan med samme ret sige, at vi vedtog en lov om, hvad arbejdsgiverne skulle betale i løn. Loven havde virkning for begge de to samfundsgrupper. Om den var til gunst for den ene eller den anden, er et forfærdelig stort spørgsmål, som jeg ikke skal komme ind på; men den greb ind i begge parter økonomiske forhold, og det gælder om begge parter, at de hidtil har fået sparebeviser, så det, at man nu eventuelt ophæver denne sparebevisordning, kan ikke være noget, der specielt har relation til den ene af de to samfundsgrupper. Der må være lighed for loven, det bør der være i så vidt muligt alle forhold.

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Axel Sørensen bebudede i sin tale, at det radikale venstre under udvalgsforhandlingerne om denne lovgivning ville stille forslag om skattefritagelse for renteafkastning af små formuer på op til 10 000 kr. Vi har jo nogle gange tvistet om, hvem der har paterniteten; der skal imidlertid to til hvert barn, der sættes i verden, og hvis vi skal have paterniteten, overlader vi gerne det radikale venstre moderskabet til denne tanke. For os er det vigtigste at få den gennemført, og vi håber, at vi under udvalgsforhandlingerne må kunne forliges om et godt resultat.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard svingede også i dag, som han har for skik, tugtens ris over de politiske partier og over folketingets medlemmer. Vi er naturligvis klar over, at vi alle sammen herinde

[Foul Møller.]

bærer på en stor skammens byrde, og vi er også klar over, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard er den eneste, der ikke behøver at bære denne byrde. Vi lyttede med megen interesse til det ærede medlems tale om, hvad det var, der skulle gøres for at ordne landets økonomiske problemer. Det var jo ikke nye toner, der lød her; det var ting, vi havde hørt før, men jeg kan ikke sige andet, end at jeg af og til synes, at de forslag, det ærede medlem henviser til, står i åbenbart misforhold til det voldsomme oplæg, der ledsager disse forslag.

Når man f. eks. hører, at det radikale venstre, som det siges, og som det skrives i den radikale presse, har stillet forslag om at skabe økonomisk borgfred her i landet — det nævnes endda i Politikens ledende artikler, at det radikale venstre viser vejen til borgfred — og når man hører det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard tale om samordning af landets økonomi, altså også borgfredstanker, og så spørger, hvad det er for forslag, hvormed man ønsker at skabe borgfred her i landet, så viser det sig, at det er forslag om et konjunkturforskningsinstitut. At dette skulle have noget som helst med borgfred og samordning at gøre, at det skulle have noget at gøre med forlig og fjernelse af modsætningsforhold mellem arbejdere og arbejdsgivere og mellem erhvervslivets hovedorganisationer, har jeg overordentlig vanskeligt ved at indse. Det kan måske være fornuftigt at have et konjunkturforskningsinstitut. Vi står imidlertid i den situation, jeg nævnte i mit første indlæg, at vi ikke ved noget om konjunkturudsigterne for den kommende tid, fordi den økonomiske årsoversigt ikke foreligger. Jeg hørte ikke, hvad den højtærede finansminister sagde herom i sit svar, men jeg vil tro, at han sagde sådan noget som, at det var usikkert i øjeblikket at lave en sådan årsoversigt, og at man var blevet standset i arbejdet på grund af prislefaldet inden for landbruget. Men tror man da ikke, at et konjunkturforskningsinstitut ville støde på akkurat de samme vanskeligheder som et økonomisk departement eller et økonomisk sekretariat, der sorterer under økonomiministeriet, møder? Det kan være godt og rigtigt at have et konjunkturforskningsinstitut, men at det skulle skabe

borgfred og have noget som helst med borgfredsproblemet at gøre, vil jeg dog gerne have at man dementerer. Jeg synes også, man fra radikal side må erkende, at det er et beskedent forslag, og at det ikke er et forslag om økonomisk borgfred.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at de betragtninger, jeg har fremsat, var for udviklede til, at han kunne gribe dem i farten. Det havde jeg i og for sig også ventet, og jeg skal derfor udskyde den egentlige diskussion med det ærede medlem om dette problem, indtil vi kommer frem til udvalgsdrøftelserne. Jeg forstod dog, at det ærede medlems sind er så opladt for disse tanker, at han ønskede at drøfte dem i udvalget og ikke på forhånd kunne afvise de problemer, vi her pusler med.

Det blev fremhævet af det ærede medlem, at vi med vore antiinflationstanker ikke fulgte nationalbankens stærke fremhævelse af, hvad der burde gøres. Det, nationalbanken ville, var, at man først skulle lempe kreditten og derefter skulle lempe, eller måske helt lade være med at lempe, finanspolitikken, måske skulle man endda stramme finanspolitikken for at kunne lempe kreditten.

Jeg kan ikke se rettere, end at det, vi forsøger med vor stræben — vi kan have taget fejl — netop er at prøve at føre statens overskud over til de almindelige kreditinstitutioner for at lette lånemarkedet. Jeg ved godt, at man så kan sige — det sagde det ærede medlem også, og den højtærede finansminister var inde på det samme —: ja men når så boligbyggeføretagenderne kommer med deres obligationer og skal have dem afsat på markedet, så er det til syvende og sidst de samme penge, der skal ud af kreditmarkedet, hvor vi før har givet dem delvis fra staten, delvis fra kreditmarkedet. Ja men det skaber da ligelige vilkår på kreditmarkedet, det gør, at der ikke længere fra statens side er tale om favorisering med hensyn til lånevilkårene over for ganske specielle erhvervsgrupper og over for ganske specielle erhvervsdrivende; jeg har da forstået nationalbanken sådan, at den også i høj grad er betænkelig ved en lånepolitik, hvorved man strækker sin lånevillighed og sin kredit til boligerhvervet og for at kunne gøre det strammer den for de almindelige producerende erhverv. Derfor er det, vor

[Foul Møller.]

tanke går ud på at føre dette overskud over til de sædvanlige kreditinstitutter og ad den finanspolitiske vej skabe en større mulighed for friere kreditpolitik og mindre mulighed for at favorisere enkelte låntagere.

Det ærede medlem mente at skulle gøre mig opmærksom på, at der var bemyndigelse i boligstøttelovgivningen til udstedelse af boligobligationer. Det er ikke nødvendigt; jeg gjorde selv opmærksom på det i mit indlæg, og netop derfor mener jeg ikke, at tanken burde være fremmed. Da vi for to år siden vedtog boligstøttelovgivningen og indsatte denne bestemmelse i boligstøtteloven, måtte det vel være tanken, at den skulle anvendes, og at man herigennem skulle have midler til at undgå de kontante udbetalinger og den deraf følgende favorisering af bygherrer i forhold til andre låntagere i samfundet. Jeg kan ikke tænke mig andet, og det er altså denne bemyndigelse, der ikke er brugt hidtil, som vi ønsker at anvende i fremtiden.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard. Jeg forstod på hans betragtninger, at han endnu ikke helt havde opfattet, hvad det drejede sig om og derfor var lydhør over for drøftelse af problemet i udvalget, og deri vil vi da gerne deltage i håb om et godt resultat.

Den højtærede finansminister var inde på problemet med hensyn til sparebeviserne og sagde, at vi var dog de mindst modige af alle, for vi ville slet ikke tage stilling. Nu vil den højtærede finansminister have lagt mærke til, at det ærede medlem hr. Hans Knudsen havde fået en noget anden opfattelse, nemlig den, at vi havde taget stilling og ligesom partiet venstre var gået imod, at der skulle fortsættes med sparebeviserne, og imod, at tøjskatten skulle indregnes i pristallet. Den højtærede finansminister ville også, hvis han ikke, medens jeg talte, var blevet så stærkt optaget fra anden side, som han blev netop på det tidspunkt, da jeg gjorde opmærksom på vor stilling, være bekendt med — hvad der vil fremgå af det ærede medlem hr. Hans Knudsens tale og af min egen tale, når den foreligger trykt — at vi naturligvis

mener, at hvis det flertal, som gennemførte tøjskatten, ønsker sparebevisordningen forlænget som foreslået, må det blive flertallets sag; flertallet kan gennemføre det, men så har flertallet også ansvaret for de virkninger, det får på pristallet.

Men efter vor opfattelse kan man hverken sige, at mæglingforslagets ophøjelse til lov forudsætter en forlængelse af sparebevisordningen, eller at sparebevisordningen i det hele taget betyder en lettelse for lønmodtagere eller andre. Efter vor opfattelse er der derfor ikke tale om noget brud på mæglingforslaget. Det ærede medlem hr. Hans Knudsen erkendte jo da også, at folketinget når som helst kan indføre en ny afgift uden hensyn til, hvilke mæglingforslag der er gennemført i tinget eller andre steder, og at folketinget jo faktisk har gennemført denne afgift efter mæglingforslagets vedtagelse. Da mæglingforslaget blev vedtaget, var tøjskatten en 2-årig beskatning, og de, der deltog i forhandlingerne om mæglingforslaget, måtte regne med, at tøjskatten udløb fra og med den 1. april 1957. Efter mæglingforslagets ophøjelse til lov har man så forlænget tøjskatten, og derefter har man sagt, at man også ville forlænge sparebevisordningen. Ingen har imødegået den betragtning, at indkomsterne her i landet vil være præcis de samme, hvad enten vi har sparebevisordningen, eller vi har tøjskatten uden for pristallet. Om man har stemt for mæglingforslaget eller imod mæglingforslaget — man får hverken mere eller mindre i løn, hvad enten vi følger den ene eller den anden fremgangsmåde. Det, der sker, hvis man ikke forlænger sparebevisordningen, er, at man ikke får det stykke papir ind ad døren med posten i november måned.

Så er spørgsmålet: er det af særlig interesse for skatteborgerne at få dette papir? Er det en særlig gave til skatteborgerne — når man dog må erkende, at de selv kommer til at betale det, ja, muligvis ikke alle, for nogle kan jo være døde i mellemtiden, men i hvert fald de, der lever på indfrielsestidspunktet? Og så er det, vi spørger: vil det da ikke være rigtigt, hvis man vil arbejde med disse ting, ærligt at sige, som man tidligere har gjort for visse afgifters vedkommende: lad os holde disse afgifter uden for pristallet.

[Poul Møller.]

Jeg tror herefter, den højtærede finansminister må have fået tilstrækkelig klar besked om, hvad det konservative folkeparti mener om sparebevisordningen.

Den højtærede finansminister spurgte så, hvordan omkostningerne skulle begrænses. Ja, man kunne altså begrænse dem ved at muliggøre besparelser på statsbudgettet, f. eks. lade være med at gennemføre sparebevisordningen, som alt taget i betragtning betyder nye administrationsudgifter for staten. Vi leder jo efter besparelser i denne tid. 7 mill. kr. skal nu bevilges til administration af denne ordning i endnu et år.

Vi er endvidere gået imod forskellige udgiftslove i den sidste tid, vil den højtærede finansminister vide. Hvis man derfor havde fulgt vor og partiet venstres stilling, havde der været mulighed for en lettelse af udgifterne. Vi er også gået imod en række udgifter til statslån til det ene og det andet formål, hvorved man dels kunne nedbringe statens udgiftspost, dels opnå heldige virkninger med hensyn til omkostningerne.

Endelig har vor antiinflationplan netop det sigte — som finansministeren ved — at føres de pågældende penge over til borgernes private bank- og sparekassekonti, vil pristallet kunne nedbringes, og derigennem ville vi være med til at føre en omkostningshæmmende politik i stedet for en politik, der over nye forbrugsbegrænsende foranstaltninger ved skatter og afgifter presser omkostningsniveauet i vejret; for vi må ikke glemme, at selv om vi laver sparebevisordning, presser vi alligevel omkostningerne i vejret dels direkte gennem administrationsudgifter, dels indirekte, når man, fordi tøjet er blevet dyrere på kroppen, går til nye overenskomstforhandlinger, hvor igennem man uden hensyn til sparebevisordningen vil søge at få dækning for de højere leveomkostninger, som tøjskatten medfører. Det er ganske enkelt og klart. Sådan må fagforeningerne og organisationerne se på det. Når det bliver dyrere at leve, hjælper det ikke, at man har løfte om at få beløbet i henhold til et sparebevis stukket ud i 1962; organisationerne må søge at varetage deres medlemmers interesse i dag. Derfor tror jeg, man skal regne med, at en forbrugsbegrænsende politik, når den

sker over nye skatter og afgifter, før eller senere vil slå igennem på omkostningerne.

Den højtærede finansminister mente, at vi ønskede skattelettelsen som en slags bunden opsparing. Det kan man godt kalde det, men pengene stilles jo til rådighed, og der er ikke tale om, at de skal bindes for banker og sparekasser, at disse ikke må udlåne dem; ideen er netop, at de skal udlåne dem, bruge dem til udlån i det omfang, hvori det er muligt at lempe kreditten.

Hvad angår de subsidiære tanker, jeg fremførte, er det jo ikke vor mening, at disse penge, dette overskud, skulle overføres til en særlig konto i nationalbanken; vor hensigt er, at de skulle afskrives på statens gæld til nationalbanken. Det tror vi også er det enkleste. Men det lød i øvrigt ikke, som om det, vi her foreslog, faldt i særlig god jord i dag. Vi ser da også helst, at man arbejder på vor principale tanke, og hvis det subsidiære ingen interesse har, skal ingen fra vor side presse på for at få tilslutning dertil.

Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for hans bemærkning om den kooperative beskatning. Jeg forstår, at der er håb om, at vi ret snart kan få en — forhåbentlig — enstemmig udvalgsbetænkning vedrørende denne sag.

Bertel Dahlgaard: Det ærede medlem hr. Poul Møller fremsatte, synes jeg, nogle besynderlige betragtninger med henblik på begrebet samordning. Det ærede medlem sagde, at jeg, skønt jeg appellerede til samordning, dog ikke nogen sinde havde fremsat noget som helst lovforslag om gennemførelse af samordning. Nej, det har jeg ikke, og jeg troede ærlig talt, det ærede medlem var ganske klar over, at en egentlig lov om samordning, en lov, der gennemtvinger en samordning, forudsætter, at man derigennem skulle diktere lønninger og priser over hele linjen; en sådan lov forudsætter kort sagt en direkte statsindgriben og magtovertagelse med henblik på hele erhvervslivet, og det har jeg ikke tænkt mig muligheden af.

Vi lever jo i et demokrati og vil prøve at opretholde dette demokrati i forholdet mellem stat og erhvervsliv. Nej, vil man en samordning af kræfterne, så er det jo fuld-

[Bertel Dahlgaard.]

kommen oplagt — jeg troede, det lå klart for alle — at det drejer sig om at skabe et grundlag, der giver øget sikkerhed for, at en sådan samordning af kræfterne finder sted, og hvad vil det sige? Ja, det vil jo igen sige, at folketinget må gennemføre en sikkerhed for, at der på ethvert givet tidspunkt kommer til at foreligge et skøn over de økonomiske vilkår, hvorunder samfundet virker, et skøn over, hvad samfundet kan bære, et skøn, så vidt det er muligt, over den sandsynlige konjunkturudvikling i fremtiden. Når folketinget har sikret noget sådant, betyder det, at de økonomiske kræfter inden for erhvervslivet, inden for arbejdsmarkedet, på et objektivt og solidt grundlag stilles over for deres ansvar over for offentligheden, over for samfundet, på en helt anden måde, end det hidtil er sket, og på en helt anden måde, end det i øjeblikket er muligt.

For at illustrere, hvad der er tale om her, kan man i virkeligheden ikke gøre noget bedre end at henvise til, hvad der foregår i Sverige. Der har man et konjunkturforskningsinstitut, som afgiver sine beretninger til offentligheden, rigsdagen og organisationerne. Og hvad fører det i praksis til? Jo, det fører til, at forhandlingen i den svenske rigsdag vedrørende den økonomiske politik i stort omfang føres på grundlag af disse beretninger. Men ikke blot dette; det fører endvidere til, at man inden for organisationerne — i høj grad også internt inden for organisationerne — foretager sine overvejelser under hensyntagen til det materiale, der her foreligger.

Det er ikke ubekendt, at man inden for den organisation, der svarer til De samvirkende Fagforbund her i landet, altså Landsorganisationen derovre, tager hensyn til disse beretninger. Forud for en overenskomstperiodes udløb gennemdrøfter Landsorganisationens øverste ledelse landets økonomiske tilstand på det pågældende tidspunkt på grundlag af bl. a. det materiale, som foreligger fra det svenske konjunkturforskningsinstitut; det bevirker, at man inden for den svenske Landsorganisation meget ofte simpelt hen foretager et generelt skøn over, på hvilket niveau det er forsvarligt at stille sine krav i den følgende tid, og at det, der derefter bliver tilbage for de

enkelte fagforbund at tage stilling til, ikke er afgørelsen med hensyn til de generelle lønkrav eller lønoverenskomster, men alle de mange enkeltheder.

Det er i virkeligheden det forhold, det drejer sig om, og vort forslag om konjunkturforskning er grundlaget for alt det følgende. Men det ærede medlems udtalelser her i dag synes virkelig at vise, at der bag det ærede medlems partis uvilje imod vort forslag ligger en manglende erkendelse af, hvad hele problemet drejer sig om. For sandheden er jo den, at man simpelt hen søger at undergrave hele denne tanke, søger at undergrave det lovforslag, vi har fremsat.

Det begyndte for snart 2 år siden, da vi stillede forslag om nedsættelse af det såkaldte samordningsudvalg. Man var så venlig at stemme for det, men man søgte samtidig at gøre det til grin. Medens samordningsudvalget arbejdede, hvad skete der da? Ja, der skete — i høj grad også i den presse, der knytter sig til det ærede medlems parti — en slags forud gøren grin med, hvad man kunne vente af dette samarbejde. Det hørte op, efter at udvalget havde afgivet sin betænkning, og efter at den havde vundet omtrent enstemmig tilslutning her i landet. Det var altså en fremgangsmåde, som ikke kunne opretholdes; men den opretholdes dog på sin vis derved, at nu skal dette lovforslag, som er grundlaget for det hele, standses her i folketinget, for så vidt det ærede medlems parti har nogen mulighed derfor.

Jeg har så kun en enkelt bemærkning endnu til det ærede medlem hr. Poul Møller. Jeg synes ærlig talt, logikken svigter med hensyn til tanken om at overføre overskuddet til nationalbanken. Nu må vi stille dette problem ganske nøgternt og klart op. Er det det ærede medlems mening, at antallet af de boliger, der i øjeblikket opføres, altså de ca. 20 000 lejligheder, der bygges årligt, skal sættes ned? Så kan det simpelt hen ske i kraft af en ændring af boligstøtteleven. Eller er det det ærede medlems mening, at det skal opretholdes? For hvis det skal opretholdes, så sker der ikke det allerringeste med hensyn til hele kredittilstanden her i landet, om staten sælger sine obligationer, eller man overfører obligationerne til nationalbanken, som derefter sælger dem. Jeg vil gerne — det har

[Bertel Dahlgaard.]

Jeg gjort tidligere under behandlingen af boligstøtteleven — overveje spørgsmålet om at stille lånene til rådighed for byggeriet i form af obligationer, men man må bare ikke bilde sig selv ind, at der derigennem foretages noget som helst i retning af en anti-inflatorisk politik.

Jeg skal ikke gå yderligere ind på de bemærkninger, der er fremsat. Jeg erkender, at jeg har altså ikke formået at opfatte det ærede medlems forslag, og hvad det egentlig indeholder. Det kan skyldes manglende opfattelsesevne hos mig, men der er også en mulighed for, at det kan skyldes, at fremstillingen af dette spørgsmål ikke er så klar. Nu må vi have det frem på papiret, ikke sandt, og det er det, jeg anser for at blive meget interessant.

Alfred Jensen: Ministeren har hæftet sig ved, at jeg har givet tilslutning til en række af de punkter, der indeholdes i lovforslagene. Jeg kan kun være tilfreds med, at ministeren fremhæver min saglige stillingtagen. Jeg håber, at ministeren også har hæftet sig ved, at jeg gjorde opmærksom på, at der var visse mangler i forslagene, mangler, som vi mener bør afhjælpes.

For det første er der i lovforslaget om børnetilskud en mangel i den behandling, man giver de enligstillede kvinder med børn eller, som jeg hører man kalder det, de kvindelige forsørgere. Der står, hvor meget det kommer til at koste med den foreslåede udvidelse, men vi får egentlig ikke noget at vide om, hvor meget den pågældende gruppe af medborgere bliver skåret ned ved, at vi går bort fra den ordning, der hidtil har været gældende, og at disse tillæg nu ydes som børnetilskud. Vi må holde på, at der absolut må ske en ændring på dette område.

Noget tilsvarende gælder udskrivningsloven. Vi har her den opfattelse, som jeg har gjort gældende i flere år, at man ikke kan køre videre, som man har gjort indtil nu, og at der må skattelettelser til. Hvis man ikke foretager gennemgribende ændringer, vil vi lige så lidt i år kunne stemme for udskrivningsloven som i tidligere år.

Jeg håber også, man har hæftet sig ved, at vi vil stemme imod sparebeviserne. Vi har den opfattelse, at det er urimeligt

med tøjskatten og de øvrige afgifter, vi pålægger befolkningen, og vi mener, at de forhøjelser, der her blev gennemført, nu må have lov til at slå igennem i pristallet.

Jeg forstod ikke rigtig ministerens udtalelser om fremtiden, men hvis jeg fattede det ret, regnede han med, at man kunne finde frem til en anden beregning af pristal og en regulering, så man undgik sparebeviser. Jeg ved ikke, om der findes snedigere metoder til at føre folk bag lyset end den med sparebeviserne, det er jo muligt, men også det vil vi vende os imod. Vi kan ikke bøje os for de udtalelser, der er fremsat om, at lønmodtagerne skal bære deres del af byrderne, fordi der ikke er nogen forskel på lønmodtagerne og den øvrige del af befolkningen. Det forekommer os i allerhøjeste grad, at der er forskel. De besiddende, de, som beskæftiger lønmodtagere, har jo tjent på den inflatoriske udvikling, har forbedret deres stilling. Derfor er der en stor forskel, og derfor er det urimeligt, at man ikke indrømmer arbejderne, lønmodtagerne, de forhøjelser, som må følge af, at de pågældende pristigninger slår igennem i pristallet.

Derfor tror jeg, at det, selv om man indstiller sig på at lave alt det, man taler om — oplysningskampagne og konjunkturforskning — og lægger det frem for arbejderne i håb om, at de så vil begrænse deres krav, alligevel vil være åbenbart for det danske folk, at de, der, før vi trådte ind i det økonomiske samarbejde i Atlantpagten, havde meget, har mere, end de nogen sinde har haft, og de, der slider og slæber og har været med til at øge produktionen, ikke har fået den andel i produktionsforøgelsen, som de burde have. Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen stod her for et stykke tid siden og gjorde opmærksom på, hvordan industriselskaberne havde øget deres formuer fra 2,2 milliarder kr. til 3,6 milliarder kr. fra 1949 til 1954. Ja men det tror man da vel ikke man kan tilsløre ved konjunkturforskning og lignende ting. Jeg tror, man forregner sig, hvis man bygger på, at man ad denne vej kan nå frem til en borgfred, som skal betyde, at arbejderne skal fordeles endnu mere fremefter. Det tror jeg også man skal tage i betragtning, når man overvejer, hvordan man fremefter

[Alfred Jensen.]

skal klare dette med sparebeviserne. Vi ser ikke rettere, end at dette afsnit bør gå ud af udskrivningsloven, og så bør lønningerne have den forhøjelse, der derved skabes mulighed for.

Søren Olesen: Den højtærede finansminister mente, at jeg ikke rigtig havde forstået forholdet med sparebeviserne, og finansministeren mente ikke, at det ville volde særlige vanskeligheder til sin tid, når de skulle indfries, og at der ikke var nogen særlig forskel mellem dem og en almindelig privat opsparing, som man jo til enhver tid kunne bruge til et forøget forbrug. Jo, der er den store forskel, at når man nu fra statens side gør det indgreb, at man begrænser forbruget og opsamler disse beviser og frigiver dem på et bestemt tidspunkt, skaber man netop på dette tidspunkt en særlig, skal vi sige opdæmmed opsparing, som så frigøres til et øget forbrug. Hvis ikke man var bange for, at dette kunne berede vanskeligheder, hvorfor skulle udbetalingen da spredes over 10 år? Det må dog være i erkendelse af, at hvis man frigav beløbet på én gang, ville det volde betydelige vanskeligheder.

Hvis det drejede sig om småbeløb, er det klart, at det ikke kunne mærkes, men når vi tager i betragtning, hvad den bundne opsparing og præmieobligationerne kan blive til efterhånden sammen med sparebeviserne — så vidt jeg kan se, skulle det nærne sig halvanden milliard, som fra 1958 og fremefter skal frigøres — gad jeg nok se den finansminister, der med sindsro kan imødesee dette. Det kommer ganske an på, hvorledes forholdene til den tid er, og det ved man altså ikke i øjeblikket noget om.

Finansministeren (Kampmann): Jeg vil takke det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, fordi han tog ordet endnu en gang. Jeg forstår, at det ærede medlems stillingtagen til børnefradrag kontra børnetilskud

afhang af en mere principiel drøftelse, og den er såmænd ikke så vanskelig at foretage; det kan vi gøre i udvalget.

Det ærede medlem mente, at tilskuddene var mere „sociale“ end fradragene; jeg ved ikke, hvor det ærede medlem har den opfattelse fra. Tilskuddene kan godt ydes til tops, hvis det skal være, men der er den forskel — det skal indrømmes — at hvis et bestemt beløb skal anvendes enten til tilskud eller fradrag, giver en fordeling efter tilskudsmetoden større beløb til de mindre indkomster end fradragsmetoden. Det er grunden til, at vi går ind for tilskud, og jeg ser ikke nogen årsag til at føre lange, principielle diskussioner i den anledning.

Jeg forstod også, at det ærede medlem var villig til at diskutere skattepligtens indtræden — det takker jeg særligt for. Det ærede medlem havde øjensynligt den opfattelse, at de 8 mill. kr. var en meget stor skattelettelse, og bad os foretage nogle beregninger her. Det er vi villige til. Når tallene bliver af den nævnte størrelsesorden, skyldes det, at det ikke er let pludselig ved 4 100 kr. at ændre skalaen; det ærede medlem ved, at skal man ændre på ét punkt, må der foregå en aftrapning opad, og vi kan så se på, om den skal foregå ved 5 500 kr. i stedet for ved 6 000 kr., men det vigtigste ved den måde, vi skal foretage ændringen på, er, at aftrapningen bliver så jævn som muligt.

Endelig havde det ærede medlem fæstet sig stærkt ved, at jeg skulle have sagt „midt i overenskomstperioden“. Jeg er nok klar over, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er villig til at gribe ind i pristallet på et hvilket som helst tidspunkt inden for overenskomstperioden, at det ærede medlem og hans parti altså ikke lægger samme vægt som mit parti på, at de to parter, arbejdere og arbejdsgivere, har indgået en overenskomst; det kan vi jo godt fortsætte med at diskutere, men jeg tror ikke, vi bliver enige herom.

Det ærede medlem hr. Poul Møller foretog et kup her fra talerstolen. Nu har han

[Finansministeren.]

sagt, at både socialdemokratiet og venstre har friet til de radikale, og så gik det ærede medlem hen og giftede sig med det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, men hvordan ægteskabet nu forløber, må vi se. Jeg forstod, at det gjaldt skattefrihed for de små renteindtægter; nu må vi se, om det breder sig til andre områder.

Det ærede medlem gav nu en definition af begrebet omkostninger, som gør det vanskeligere for mig at diskutere med ham, idet han betragter skatter som omkostninger, hvorefter man naturligvis let kan diskutere besparelser; men det ærede medlem gentog mange gange i sit første indlæg, at det, det gjaldt om, var at holde omkostningerne nede, og når de fleste mennesker hører, at det gælder om at holde omkostningerne nede, tænker de ikke specielt på skatterne.

Det ærede medlem var igen inde på, at man måske skulle anvende hjemmelen i boligstøtteleven og udstede obligationer. Jeg er helt enig med det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard i, at det afgørende er, hvor mange boliger vi vil bygge; det ærede medlem hr. Poul Møller må indrømme, at det er det, det drejer sig om: hvor mange boliger vi vil yde støtte til; men det er klart, at hvis man skærer boligbyggeriet ned og fastholder den samlede udlåning og de samlede indtægter for staten, kan man bruge flere penge til andre formål.

I øvrigt er der kommet en meget interessant ting frem her i dag, som jeg allerede bemærkede under det ærede medlems første indlæg, men det gentog sig i det andet indlæg, og det er, at det ærede medlem faktisk erkender, at der skal foregå en opsparing over skatteudskrivningen. Det er meget interessant, for socialdemokratiet bliver mange steder i borgerlige blade kritiseret for det som en slags socialisering; det ærede medlem har altså taget denne kritik ad notam, og det, han vil have, er, at når vi over skatteudskrivningen har foretaget en opsparing, skal borgerne have pengene tilbage for at sætte dem ind i bankerne, men de skal skam ikke have lov til at bruge dem.

Jeg synes, det er en meget interessant tankegang, der viser, at det ærede medlem alligevel har nærmet sig det, der er hovedformålet med den meget betydelige skatte-

udskrivning, vi har, men så skulle man måske også være lidt forsigtig med fra konservativ side at angribe denne skatteudskrivnings samlede højde så stærkt, som man mange gange gør.

Så udviklede det ærede medlem nærmere sin plan om at påvirke pristallet. Jeg må måske først give det ærede medlem en undskyldning for, at jeg ikke havde hørt rigtig efter i timen. Jeg forstår nu, at det ærede medlem mener, at vi skal fastholde omsætningsafgiften; den er ikke til at komme uden om, sådan må jeg forstå det. Det ærede medlem mener dernæst, akkurat som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at den stigning, der som følge heraf ville ske i pristallet, skulle tages ud af pristallet; men så mener det ærede medlem endelig — det synes jeg er vældig snedigt — at det beløb, der kommer ind ved omsætningsskatten på omkring 300 mill. kr. og fremtræder som overskud på statsbudgettet, skal borgerne have udbetalt som bunden opsparing, og så skal pristallet igen sættes ned med 5 points. Jeg er en gang imellem blevet beskyldt for at jonglere lidt med tallene. Det ærede medlem har fuldstændig overgået mig, fuldstændig. Men hvad tror det ærede medlem at arbejderne og tjenestemændene siger til den tankegang, som det ærede medlem har fremsat her fra talerstolen?

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Den højtærede finansminister sagde, at jeg og mit parti altså ikke havde noget imod at gribe ind i pristalsordningen i en overenskomstperiode. Jeg vil gerne oplyse, at dette ikke er noget særegent for venstre; det har socialdemokratiet også været med til. I februar 1951 foreslog socialdemokratiet at gennemføre en almindelig omsætningsafgift, der skulle holdes uden for pristallet. Det var også midt i en overenskomstperiode.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Jeg vil sige til den højtærede finansminister, at mit parti har den opfattelse, at skatter er omkostninger; de er leveomkostninger for mennesker. I det omfang, man kan nedbringe skatteudskrivningen, nedbringer man det samlede omkostningsniveau.

[Poul Møller.]

Jeg vil endvidere sige, at vi ingen andel har i disse sparebeviser, som den højt-ærede finansminister fik gennemført i 1955. Vor antiinflationplan, der er uafhængig af, hvordan man behandler sparebevisordningen, går ud på, at man skal føre en del af den nuværende direkte skat tilbage til borgerne. Det er det, vi gerne vil drøfte i udvalget, og så må vi se på, hvilke pristalsmæssige konsekvenser det vil få.

Jeg vil dernæst til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard bemærke, at der ikke er tale om, at vi prøver at gøre samordningsudvalget til grin. Hvis vi gør nogen til grin i denne sag, er det ikke udvalget. Vi har fulgt mange af udvalgets tanker; vi har også gjort det i de antiinflationiske synspunkter, vi har lagt frem. Jeg kan bl. a. henvise til, at vor tanke, som også har været drøftet her i dag, om, at staten udsteder obligationer til bygherrerne i stedet for at udbetale kontante byggelån, er nævnt i samordningsudvalgets betænkning side 35 — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„Der kan i denne forbindelse være grund til at overveje, om man ikke bør lade en større eller mindre del af statens udlånsvirksomhed til boligbyggeri og eventuelt også til andre formål foregå efter samme princip som kredit- og hypotekforeningernes udlån, altså i form af kasseobligationer, som låntageren selv må afhænde til den på markedet gældende kurs.“

Vi har altså taget en af disse tanker op i overensstemmelse med byggestøttelovens bemyndigelse og håber at kunne få tilslutning til dens gennemførelse i praksis.

(Kort bemærkning).

Bertel Dahlgaard: Med hensyn til det konkrete problem, det ærede medlem hr. Poul Møller nu nævnede, har jeg for min del vist allerede to gange sagt, at vi er rede til at forhandle om det, ganske som vi i sin tid gjorde det ved behandlingen af byggestøtteloven. Men det, der til syvende og sidst bliver tilbage af det ærede medlems deltagelse i diskussionen nu om disse samordningsproblemer, må vel siges at være

dette, at det ærede medlem og hans parti altså ikke har til hensigt at bidrage til her i Danmark at skabe det grundlag for kommende samordningsmuligheder, som man f. eks. har i Sverige. Sådan har jeg forstået det. Jeg har ikke i udvalget mærket noget som helst ønske om at deltage deri.

Jeg kan for mit vedkommende, navnlig efter det sidste ordskifte mellem den højt-ærede finansminister og det ærede medlem, slutte denne lille fægtning her i dag med at sige, at jeg er glad for, at der i det kommende udvalg vil komme til at sidde en professor i nationaløkonomi. Når mine økonomiske begreber ikke længere slår til, vil jeg henvende mig til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen om vejledning, og så må vi se, om der kan gå et lys op for mig. Jeg ville virkelig gerne, om nogle af det ærede medlems ideer kunne indgå i en kommende ordning; jeg ville se det med stor tilfredshed. Men jeg synes, det er et rimeligt krav, at jeg skal have forelagt disse forslag, som jeg nu har bedt om i et par år, og at jeg derefter også skal have en vis mulighed for at forstå dem, inden jeg tager endeligt standpunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Hans Knudsen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til det udvalg, som tinget har nedsat angående forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding og forslag til lov om børnetilskud m. v.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. Foss ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding og forslag til lov om børnetilskud m. v. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for Foss har vedkommende gruppe udpeget *Aksel Møller*, som herefter er valgt.

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 15. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Alsing Andersen.*

2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Alsing Andersen.*

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om bekæmpelse af sygelighed og dødelighed blandt børn i det første leveår.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i loven om den fælleskommunale udligningsfond. (Vedrørende tilskud til skoleudgifter).

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om bestyrelsen af de offentlige veje.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af arv og gave (adoptivforhold).

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om omsætningsafgift af motorkøretøjer.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af ændringer i lov om afgift af motorkøretøjer m. v. og om ændring i lov om afgift af benzin.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om erhvervstælling i året 1958.

10) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en international overenskomst om fælles finansiering af visse luftfartstjenester i Grønland og på Færøerne.

11) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af en international overenskomst om fælles finansiering af visse luftfartstjenester i Island.

Mødet hævet kl. 16⁴⁵.

72. møde.

Fredag den 15. marts kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s beretning for regnskabsåret 1955-56 har afgivet betænkning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Ragnhild Andersen har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad er forklaringen på, at justitsministeren afviser at give ganginvaliderede ret til at påmontere knallertmotor på deres trehjulede invalidecykel?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Fra faglige og andre sammenslutninger er modtaget henvendelser om boligspørgsmål, økonomiske og sociale problemer. Disse henvendelser er fremlagt til eftersyn for medlemmerne i læseværelset.

Endvidere er modtaget en række henvendelser angående forslag til lov om ydelse af ekstraordinær brændselshjælp til arbejdsløshedsforsikrede. Disse henvendelser vil ligeledes blive fremlagt i læseværelset.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Alsing Andersen.